4 - 16. 20.

2B0 cap.

ZB 625

Mahjas Weesis.

Politifks un literarifks laikrakſts.

Tſchetrdeſmitais gada gahjums.

1895.

Atbildigee redaktori: Dr. phil. **Arnolds Plates.** Dr. philos. **P. Sàlits.**

Rigâ, 1895.

Drukats Ernſta Plates grahmatu- un bilſchu-drukatawâ un burtu-leetuwê, Rigâ, pee Petera baſnizas, paſcha namâ.

L. V. B.
In 218.505.
1957

Дозволено цензурою. Г. Рига 20. декабря 1895 г.

LATVIJAS VALSTS BIBLIOTEKA

Saturs.

1) Sadsihwe, tautas saimneeziba, laukſaimneeziba.

	Nr.
Sweiki jaunâ gadâ!	1
Beedribu darbiba nahkotnê	1
Latweeschu dseedaschanas swehtki	2—4
Kalpi un saimneeki. No Labwehla.	2
Saimneeki un kalpi. No A. Deglawa.	3—4
Linu isstrahdaschana. No P. P.	5
Par Kreewijas semstem. No stud. G. Sawela	6—7
Kà Latweescheem truhkst? P—ku J.	6
Par kahdu wezu leetu, kas weenmehr paleek jauna	6
Muhsu maise. No J. Wagnera	7
Par tautas dseesmu, teiku un zitu tautas gara mantu krahschanu. No P. Schmidta	8
Muhsu skolotaji. Apzerejums no P. Sarka †.	9
Triju Wahzu prinzeschu zelojums uſ Kreewiju pagahjuschâ gadu simtenî.	9
Wehl saimneeki un kalpi. L. Ds.	10
Kahds wahrdinsch dahrskopibas leetâ. A. . s.	11
Par schampinjonu audseschanu. No H. Sàlits.	12
Paschusturas zihna. P. T. R.	13
Stahdu slimibas. No J. Tsch.	13—14
Semstes darbiba 1894. gadâ tautas isglihtibas labâ	14—17
Kà lai muhsu seltenes gehrbjas zeturtajôs wispahrejôs dseedaschanas swehtkôs, scha gada 15., 16., 17. un 18. junijâ. Leesma.	15
Semneeku banka un tàs darbiba Eeksch-Kreewijâ. No Dr. phil. K. Balloscha	16
Kà kahposti issargajami no spradscheem?	16
Zehsu laukſaimneezibas isstahde.	16—17
Laika nosihme un wina pasaudeschana zaur kahrschu spehli. No skolotaja J. Stuhrischa	17
Zeturtee wispahrejee Latweeschu dseedaschanas swehtki scha gada 15., 16., 17. un 18. junijâ	18
Wehl saimneeki un kalpi. No A. Deglawa	18
Par taupibu. No J. Wagnera	19
Kahds wahrds par gaidamo dseedaschanas swehtku isdewumeem. Leesma.	19
Semstes un tautas isglihtiba. E. F.	20
Par isstahdes swaru un nosihmi. No J. Wagnera	20
Lihku sadedsinaschana Japanâ. L.	21
Muhsu teatra jautajums. No Augusta Deglawa	21—22
Weetalwas Labdaribas beedribas 25. gadu darbibas swehtki	21
Kahds wahrds par muhsu auglu dahrseem un dahrsauglu isleetoschanu No O. . ku Jahna	22—24
Par tautas swehtku wajadsibu. Leesma	22
Par muhsu dsihwes mehru (standart of life). No A. Deglawa	23
Tautas swehtki. X.	24
Pagasta biblioteka. E. T.	24
Dahrgas apawas	24
Kahsu eeraschas Korejâ	24
Laukſaimneezibas isstahde un dseedaschanas swehtki Jelgawâ	25
Kahds wahrds par laukſaimneezibas mehsleem. No O. . ku Jahna	25
Par muhsu dsihwes mehru II. X.	25
Latweeschu dseedaschanas swehtki. No Poruku Jahna	26—27
Bibliotekas. No J. Krischkana	26—27
Latweeschu Sinibu komisijas wasaras sapulze 13. un 14. junijâ	26
Rigas tirgu kahrtiba	26—29
Laukſaimneezibas, amatneezibas un ruhpneezibas isstahde Jelgawâ. No J. Wagnera	27—32
Konsuma (pahrtikas) beedribas. No Dr. phil. K. Balloscha	28—29
Polizisti — seeweetes	28
Apkampschanàs un butschoschanàs	28
Par gaisu muhsu dsihwokliôs. J. Alksnis	30
Starptautiskà putnu apsardsibas komisija	30
Par muhsu dsihwes mehru. III.	30
Kaktu adwokati uſ laukeem. Kr. Isborskis	31
Par muhsu dsihwes mehru. IV.	31
Par Witebskas gubernas apstahkleem. Misters	31
Rigas Latweeschu beedribas Sinibu komisijas scha gada ahrkahrtejâs wasaras sapulzês nolasitais skolotaja Ed. Medna pahrskats par sinatniskàm grahmatam 1894. g.	31
Par dahrsa auglu derigu isleetoschanu I., II., III., IV., V. H. Sàlits	32—36
Laulibas gredsens	32
Mode un attihstiba. Dr. phil. K. Ballodis	33—34
Par linu mehrzeschanu. No Eduarda Drikkes	34
Par mahkslas auschanas kurseem. H. S.	34
Kreewijas laukſaimneeziba un labibas tirdsneeziba. L.	35
Ko muhsu seltenes lai mahzas? I., II.	36
Waj labibas zenas nezelsees?	37
Waj labibas zenas pawasarôs zelas?	38
Semstu gahdiba par tautas isglihtibu. Stipendijas. E. F.	39—40
Tagadejee kara eerotschi. Pehz Dr. W. Grusdewa no Kr. —de	39
Latweeschu weesigs wakars uſ laukeem. A. L.	39
Semstu gahdiba par tautas isglihtibu. E. F.	41
Kweeschu rascha pasaulê. No Dr. phil. K. Balloscha	42
Aisrahdijums behrnu wezakeem. A. P.	42
Linkopiba un linu zenas. Dr. phil. K. Ballodis	43
„Mahjas Weesis" un „Mahjas Weesa Mehneschraksts"	44
Mahjlopu daudsums un galas patehrejums pasaulê. Dr. phil. K. Ballodis	44
Kreewijas ruhpneeziba I., II., III. No Dr. phil. K. Balloscha	45—47
Kahds wahrds par rekruschu atwadischanàs wakareem. Katrinkalns	45
Seeweetes arkitekti Amerikâ	46
Uſ deenwideem! I., II., III. Hermine.	49, 51, 52
Muhsu dseedaschanas beedribas. Deewmeers.	50
Patronata teesiba. No adwokata F. K.	51—52
Wehl kahds wahrds par dsihwi tahlajôs austrumôs. No porutschika A. Wintera	52
Zeen. lasitajeem	52

2) Skola un audsinaschana.

	Nr.
Rigas meitenu amatneezibas skola	1
Pedagogisku rakstu apspreedums	3
Ari kahds behrnu pahrpubleschanas eemeslis. C. Lahzs	11
Ponemonas saimneezibas skola. No H. S.	12
Wisagrakàs audsinaschanas nosihme. No Fr. Z.	21

3) Dabas sinatnes, teknika, ahrstneeziba un statistika.

Par sobu tihrischanu	1
Koka maise preeksch sirgeem	1
Mikrobi draud ari kahrschu spehles preekus isnihzinat	2
Edisona jaunakais isgudrojums	2
Augstakee koki pasaulê	2
Eiropas kara spehki	4
Jauns elektrisks slihkonu glabbschanas aparats	4
Lihdseklis slihkonu atdsihwinaschanai	4
Ahbolu dseedinajoschàs ihpaschibas	4
Automatisks aparats preeksch eenaidneeku dselsszelu ussprahdsinaschanas	6
Elektriskas schujmaschinas	8
Derigs lihdseklis influenzas laikâ	11
Kusteschanàs eespaids uſ meesu. No Dr. K. Barona	12
Jauna gaisa sastahwdala — „argons". Pehz „Русскія Вѣдомости" no J. Behrsina	13
Lihdseklis asinu aptureschanai. S.	13
Jauns isgudrojums	13
Jauni rati	13
Akmenogles Saharas tuksnesi. S.	16
Kahds wahrds par issargaschanos no saslimschanas ar lipigàm slimibam. s.	17
Par juhru. No Dr. phil. P. Sàlischa	18—22
Diwu pudelu zelojums	18
Darbdeenu skaits	18
Pret roku butschoschanu. L.	19
Kartupelu wihns	19
Meelasts pee Eskimoseem	19
Jauna desinfekzijas weela	20
Milsu pudele	22
Par klimata pahrwehrschanos Eiropâ	23
Par dseedataju putnu isnihdeschanu	24
Peepeschi nahwes atgadijeeni pee ritenbrauzejeem	24
Lihku apakschsemes gaita	24
Jauns isgudrojums	25
Tschetrus gadus semê	25
Par hipnotismu. No Eichwalda	28—34
Rubini. S.	30
Kapehz zilweks jau no dabas neprot peldet?	31
Muskulu spehzinaschana zaur elektribu	31
Pahrlabota petroleja	31
Jaunakà rose	31
Atradums	31
Elektrisku apakschsemes tramwaji Bostonâ	32
Elektrisku laterni	32
Nansena ekspedizija	32
Jaunas krahsnis, kuras duhmus sadedsina	33
Jauns lihdseklis pret diloni. t.	33
Twaikonis uſ sleedem	34
Wehstulu kaste Riht-Afrikà	34
Jaunakee atradumi un panahkumi dabas sinatnês. I. Jaunakee panahkumi apgaismoschanâ. P. M.	35
Jaunakee atradumi un panahkumi dabas sinatnês. II. Neissmelami spehka awoti. P. M.	36
Jaunakee atradumi un panahkumi dabas sinatnês. III. Gaisma un dsihwiba. P. M.	37
Jaunakee atradumi un panahkumi dabas sinatnês. IV. Sem kalneem un uhdeneem. P. M.	38
Bihstamakais Riht-Indijas swehrs. L.	39
Jauns aparats. m.	39
Kalnu nosuschana semes wirsû	39
Gaisma juhras dsilumôs. m.	40
Gaismas peldetawas	40
Sagisteschanàs zaur wihnogam	41
Par muhsu organisma paschaisstahweschanos pret lipigàm slimibam. (Pehz Jurjewas profesora W. A. Asanassjewa preekschlasijuma.) Kr. G.	41—44
Par peena saldeschanu	42

	Nr.
Brunotais meers	42
Zilweka kermena leelums. L.	43
Kahdas krahsas brilles azim wismoderigakàs. —f—	44
Eelu brugis no sihrupa atleekam	44
Zihna par dsihwi. Pehz Pisarewa „Прогрессъ въ царствѣ растеній и животныхъ по R... de	45–46
Pamahziba, kà masus behrnus kopt. No Dr. P. Kalnina	47–52
Par eelu aplaistischanu pilsehtòs	47
Par kafiju	47

4) Wehsture, etnografija un geografija.

	Nr.
Par Schweiziju. No E. M...na	2–7
Kineeschu isglihtiba. Etnografiska studija no T. Seelmana	25–27
Peezi gadi Grenlandè. (Pehz kahda Danu ahrsta ussihmejumeem)	39
Schleswigas herzogs Magnus Widsemè. No kahda Widsemes mahzitaja	40

5) Rakstuezìba, mahksla, dseja, grahmatas, walodueeziba.

	Nr.
Jaunais gads. (Dsejols no Aspasijas.)	1
Par walodas bojaschanu. No P. Schmidta	5
Laukfaimneeku saknu dahrs. Sarakstijis J. Pengerots (Sweschais). Apskatijis J. Pasarinsch	8
Latwju dainas. 3. burtniza. No P. Schmidta	9
Par kritiku un tàs usdewumu. No Fr. Meerkalna	10–12
„Wahrpas." Kritisejis Teodors	11
Latwju dainas. Zeturtà burtniza. Kritisejis P. Schmidts	24

6) Teesu leetas, likumi, prahwas.

	Nr.
Jautajumi un atbildes	1, 4, 5, 16
Jaunais pases likums	2
Jaunàs pases. Jaunsemju Karlis	8
Sawada behrna apbedischana. S.	15
Widsemes gubernatora zirkulars semneeku leetu komisareem 5. aprilì 1895. gadà pehz Kristus peedsimschanas. Aiszeloschanas leetà	16
Jelgawas apgabala teesà	22
Amata wihra aiskahrschana	25
Usbudinajumà	25
Par pagasta semneeku kahrtas lozeklu pahrrakstischanos no weena pagasta otrà. Karlis	26
Neweetà leetoti „ar rokam taustami peerahdijumi". A.	27
Par galwoschanu. Kr. —de	36
Daschi aisrahdijumi par atrastàm leetam. —de.—	39
Slepkawiba. A.	40
Ais truhkuma	40
Eewehrojams Waldoschà senata spreedums krogu leetà. Adw. S.	41
Neprahtiga ahrsteschana	41
Sawadi pulksteenu kuptschi	41
Nepateesas leezibas doschana. —ds	43
Slepkawa un dedsinatajs. —ds	44
Romans is ikdeenischkigàs dsihwes. A.	46
Kam der, lai eewehro! Kr. D.	48
Krodseneeka nogisteschana. —ds.	48

7) Ahrsemes politika.

	Nr.
Kinas keisars un wina galms	1
Karsch Madagaskarà	2
Skati is Pekingas. No Sw.	5
Us Kineeschu kara kuga. Sw.	6
Italija	9
Is Turzijas L..s	10–11
Kineeschi un Japaneeschi	14–17
Wehstule is Atenas	30
Italijas laupitaji. L.	36
Karsch Madagaskarà	38
Kahds wahrds par Elsass-Lotringu kà naida zehloni starp Wahziju un Franziju. No porutschika A. Wintera	40
Turzijas apstahkli	41
Roma kà naida zehlonis starp pawestu un Italijas karali. No porutschika A. Wintera	42–44
Eespaidi Frantschu tautas weetneeku namà. A. Winters	42
Kahds wahrds par Bulgariju. No porutschika A. Wintera	45–47
Anglu ilgoschanàs pehz Kreewu draudsibas	47
Kahds wahrds par Armeniju. No porutschika A. Wintera	48–51
Austruma jautajums	50

40. gada gahjums. № 1. Rigâ, 1. janwarî 1895.

Mahjas Weesis ar peelikumeem maksâ:
Ar peesuhtischanu eekschsemê:
Par gadu 2 rbl. 75 kap.
„ ½ gadu 1 rbl. 40 kap.
„ ¼ gadu 90 kap.
Rigâ sanemot:
Par gadu 1 rbl. 75 kap.
„ ½ gadu 90 kap.
„ ¼ gadu 50 kap.
Ar peesuhtischanu ahrsemês:
Par gadu 3 rbl. — kap.
„ ½ gadu 1 rbl. 60 kap.
„ ¼ gadu 1 rbl. — kap.

Ar pascha wisuschehliga augsta Keisara wehlestchanu.

Mahjas Weesis.

Politisks un literarisks laikraksts.

Redakzija un ekspedizija atrodas Rigâ, Ernsta Plates grahmatu- un bilschu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera basnizas.

Sludinajumi maksâ 8 kap. par weenas flejas smalku rakstu rindinu.

Apstellejumi uf Mahjas Weesi un sludinajumi suhtami uf schahdu adresi: Въ экспедицію газеты Маясъ Віасисъ, г. Рига. (Mahj. W. ekped. Rigâ.)

Mahjas Weesis isnahk weenreis nedelâ, treschdeenâs. — Ar katru numuru isnahk literarisks peelikums un katru mehnesi semkopibas peelikums.

Satura: Jaunais gads. — Sweiki jaunâ gadâ! — Beedribu darbiba nahkotnê. — No eekschsemes: a) Waldibas leetas. b) Baltijas notikumi. c) No zitâm Kreewijas pusem. — No Rigas. — Teesu lietu nodala: Jautajumi un atbildes. — Tirgu sinas. — No ahrsemem. — Telegramas. — Daschadi raksti: Kinas keisars un wina galms. — Karala Friedricha Leelâ domas par seeweetem. — Par sobu tihrischanu. — Kola maise preeksch sirgeem.
Literarifkâ Peelikumâ: Weza gada wakarâ. — Ko Kristus jaunâ gadâ runaja. — Pehrlu swejneeks. — Jaunâ gadâ. — Dsejoli. — Domu pehrles. — Usdewums seltenem.
Semkopibas Peelikumâ: Kahds wahrdinsch muhsu laukfaimneezibas rakstneekeem un lasitajeem. — Kreewija kâ labibas apgahdataja nahkotnê.

Jaunais gads.

Nahz schurp pee mums — ne jautrâ dejâ
Un nests no weegleem mahkoneem,
Kà brunots wihrs nahz bahrgâ sejâ
Muhs west uf dsihwes zihnineem!

Mehs neprasam Tew laimes deenu,
Lai paleek tàs preeksch snauduleem!
Mums peeschkir tikai algu weenu,
Kas eeguhta zaur puhlineem.

Mehs neschehlojam pagahjib
Un wihtuscho tàs zeribu —
Ar eeguhstamo nahkamibu
Mehs slehdsam jaunu deribu.

Dod kruhtis nebeidsamu spehku
Mums jaunus dsihwes mehrkus sprausi,
Un spehku atkal, trihskahrt spehku,
Ko tumsas waltus, muhrus graust!

Jî weenmuligàs ikdeenibas
Muhs iswed ahrâ plaschumâ!
Un atwer jaunas pateesibas
Mums nebeidsamâ sposchumâ!

Kà strauja milsu banga esi
Tu muhschib's juhrâ wehtrainâ,
Arweenu muhs uf preekschu nesi
Turp, tahlâ, plaschâ brihwibâ. — —

Aspasija.

Sweiki jaunâ gadâ!

Sweiki wisi, sirsnigi sweiki jaunâ gadâ! — Sweiki, kas zeeni un mih'ê taisnibu, pateesibu, brihwibu, gara gaismu, kas zihnas preeksch wisa laba un usnem sewi wisu labu! Sweiki, kur mums mihlestiba pretim smaidijuse, kas „Mahjas Weesi" arween sagaidijuschi kà mihlu weesi un zeenijuschi, ko tas alasch mahzijis un sludinajis, kà tuwaku mihlestibu, tehwijas mihlestibu, sazensibu kreetnôs darbôs wispahrejâ labâ, stingru tikumibu, gara gaismu, pateesibu, patstahwigu domu darbibu, brihwibu un stingru peenahkumu eewehribu, tas ir, dsihwot un isturetees tikai pehz tàs normas (likuma), no kuras waretu wehletees, ka ta tiktu pazelta par wisas zilwezes likumu. Sweiki wisi, kas dsihti no sirsnigas mihlestibas tautu apgaismot, „Mahjas Weesi" pabalstijuschi saweem kreetnajeem darbeem! Sweiki ari juhs, kas muhs eenihduschi, apskauduschi un wajajuschi gan atklahtibâ gan slepenibâ! Wiseem no sirds nowehlam, lai jaunais gads teem atnesti algu pehz nopelna. Tikai kreetnâ darbibâ meklejamas ihstas pateesas morales (tikumibas) saknes, kà ari ihsta laimiba.

„Mums peeschkir tikai algu weenu,
Kas eeguhta zaur puhlineem!"

Kad atskatamees uf pagahjuscho gadu, tad redsam, ka tas wiseem bijis gruhts, tiklab pee mums Gaujas un Daugawinas krastôs, kà seemelôs tà deenwidôs, wisâs Eiropas walstis, kà ari Afrikâ, Australijâ, Asijâ un Amerikâ, kur usturas zihnas parahdas arweenu gruhtakas un gruhtakas. — Kristigas mihlestibas saulei ar sawu mihlestibas siltuma spehku jakausê ledu un atdsihwina un jasasilka wisa zilweze uf treetneem [illegible], lai eenaida un nenowehlibas nesahku weetâ plaukt, salotu un seedetu tik ihstas, tihras un skaidras zilweku mihlestibas pukes. Tad jaunais gads nahz nu,

„Nahz schurp pee mums — ne jautrâ dejâ
Un nests no weegleem mahkoneem,
Kà brunots wihrs nahz bahrgâ sejâ
Muhs west uf dsihwes zihnineem!"

Nahkdams dodi mums wiseem spehku, ja, trihskahrt spehku, nojaukt wezos eenaida, nenowehlibas, gara tumsibas un aisspreedumu beesos, augstos waltnus, lai kristigas mihlestibas saulite apgaismo un silda wisas weetas, kur lihds schim bija tumsiba un puweschi. Nesi muhs uf preekschu zaur tumsu un negaisu no schausmigeem gara wehrdsibas un eenaida pinekleem un wascham „turp, tahlâ, plaschâ brihwibâ!" — Gaisma un pateesiba lai ir turp muhsu zela wadones, lai winas mums ir kà swaigsnes, kas zeku rahda! Zik sawadi zilwekam ap sirdi zeka juhtis, jaunâ gadâ, te pagahtne, tur nahkotne, pagahtne ar saweem peedsihwojumeem un nahkotne ar sawàm zeribam. No pagahtnes mehs daudz ko waram mahzitees, kas noder nahkamibas zeribu un mehrku aissneegschanai un to mums ari buhs darit, bet waj mums tadehl kà kuhtreem zelineekeem un kà kuhtreem sirgeem tikai alasch jarehgojas atpakal waj pat jaapstahjas uf weetas. Ne, un simtreis ne! „Kas rokas peeleek pee arkla, lai neraugas atpakal." Uf preekschu, apsinigi uf preekschu, lai ir muhsu sauzeens! Nekas nestahw meerâ, zilwezes attihstibas gaita lihdsinajas straumei, ta eet uf preekschu. Wiss attihstas un ir attihstijees no ne-eewehrojameem maseem sahkumeem. Waj tik ween mehs lai lihdsigi pasakâ apburtai prinzesei snauscham? Ne, uf preekschu! Zilwezes laimes swaigsnes mirdz nahkotnê, ne pagahtnê, selta laiki, ja pawisam kahdreis zilwezei ussmaidìs, tad droschi ween nahkotnê. Pagahtnê naw zilwezes selta laiki. Tadehl

„Mehs neschehlojam pagahjibu
Un wihtuscho tàs zeribu —
Ar eeguhstamo nahkamibu
Mehs slehdsam jaunu deribu."

„Un (to slehdsot) no jauna nepanahkti
Ideali tehlojas,
Un no jauna nesawahkti
Dsihwib's spehki atmostas. . ."

Jauneem dsihwibas spehkeem mehs kersimees no jauna pee darba wispahrejâ tautas labâ, dsihti un skubinati no mihlestibas uf tautu, sem kuras mehs saprotam tiklab

Daschadi raksti.

Kinas keisars un wina galms.

Sina par Kinas keisareenes paschslepkawibu tikai uf ihsu brihdi apstaroja scha noslehpumainà galma tumsibu. Daudz par winu pasako, bet mas sin. Tadehl gribam saweem zeen. lasitajeem atstahstit daschas sinas par Pekingas galmu, kuras sakrahjis kahds no wislabakeem Kinas pasinejeem.

Kinas keisars dsihwo no ahrpasaules gluschi atschkirees, Pekingas leelajâ Tataru eezirkni. Galma daudzàs ehkas top nosauktas par „purpura, aisleegto pilsehtu" un ir apwalnotas ar augstu, stipru muhri; tanis atrodas keisara palasts — pils, wina gimenes dsihwokli, keisariskais harems, kà ari telpas wairak tuhkstoscheem einuku — harema sargeem, kuri ispilda ari apkalpotaju weetas. Keisareene-atraitne apdsihwo sewischku pili. Netahlu no tàs redsamas keisariskàs mantu glabatawas un biblioteka; pehdejôs namôs top noturetas ministru sehdes.

Isnemot ahrsemju galmu suhtnus, neweenam sweschneekam nawa atlauts, apmeklet keisariskos palastus. Par galwas pilsehtas eedsihwotaji nesin, kà keisars isskatas; war droschi teikt, ka, ja atskaita galma einukus, no milsigi leelajàs Kinas walsts ne pilni 5000 Kineeschi nebuhs sawa waldneeka redsejuschi. Par sawas tautas likteni, kà ari par sawu galwas pilsehtu Kinas keisars nesina ne tik daudz, kà melns ais naga. Ja winam eepatihkas pastaigatees pa kahdu no pilsehtas eelam, tad top gahdats, lai wisi schai eelâ atrodoschees nami buhtu no preekschpuses ar mascheem aisklahti un katra ee-eja sahneelâs ar lakateem aissegta. Keisaru katrureis pawada strehlneeki, un wai tam, kursch eedroschinatos kahdâ eelas stuhri drusku pazelt lakatu waj paluhretees pa kahdu zaurumu maschôs, buhtu jabaidas, ka lode waj bulta neker ta azi. Eelas schais gadijumôs top tihritas un ar gaischdseltenu mahla semi apklahtas; war redset, kà tuhkstoscheem nasta neseju ar dseltenu mahlu semi peekrautas kerras dsen uf pilsehtu. Scho paschu isdara, kad keisars dodas uf laukeem, un tà winsch paradis schad un tad sirot uf wairak juhdschu attahleem sentschu kapeem luhgschanas turet, tad war eedomatees, zik daudz gan nemaksà schi zelu nokepinaschana ar mahleem.

Kad keisars preeksch sescheem gadeem prezejàs, winam bija 17 gadi; no eesahkuma winsch apnehma tik trihs seewas. Lihgawu iswehle bija deesgan dihwaina. Tuhkstoschàm skaistu Tataru meitschu, ne wezakas par 18 un ne jaunakas par 12 gadeem, kluwa no prowintschu gubernatoreem samekletas un pehz winu skaistuma „sortetas". Ischim labakajàs nosuhtija uf Pekingu, kur tàs wezà keisareene-atraitne apskatija. Masak skaistàs raidija uf mahjam un atlikuschàs sadalija jaunâs grupâs, un tahdejadi sorteschana turpinajàs, lihds kamehr no wisa puhla atlikàs tikai 15, kuras bija atraduschas schehlastibu keisareenes-atraitnes azîs. Schis 15 wisadi pahrbaudija; gaita un waibsti, rakstura u. t. t. tika uf stingrako pehtiti. Pehz dascheem mehnescheem wezà keisareene beidsot iswehlejàs trihs, no kuràm wezakà, 18 gadus weza, palika par keisareeni, turpreti abas pahrejàs, mahsas 13 un 15 g. wezumâ, par galwenakàm blakus seewam. Keisara laulibas bijuschas neredseti gresnas un maksajuschas 50 miljonu marku (ap 20 milj. rbl.).

Schis Tataru jaunawas atschkiras no pahrejàm Kineetem zaur sewischku apgehrbu, jo winas nenehsà, kà schis, platas sihda bikses, bet garus brunischus un sawas kahjas ar' nesakroplo. Winas pateesibâ wisskaistakàs meitschas wisâ walsti. Gihmja krahsa atgahdina leelajà eedseltenà sirsika smalko misu, un winu melnajàs, mandelu weidigàs, sirsnigàs azis eespehj eekarset ir Eiropeescha asinis.

Wiss, kas ar keisara personu stahw sakarâ, zaur sewischkeem likumeem stingri noteikts. Ir pat preekschraksti, kad, kà un kas winam jaehd. Uf grihdas notupees winsch ehd ar silona kaula leeschkeriti is selta bkodam. Pehz kahda weza Kineeschu likuma winam katru deenu pasneedz trihsdesmit mahrzinu zepescha un septinas mahrzinas supas galas; bes tam winam ir teesiba pieprasit ikdeenas pa diwàm aitam un diwàm pihlem; kà dsehreenu winsch war ikdeenas dabut astondesmit gowju peenu un septindesmit peezu paku tehjas uslehjuma. Ja winsch kahdureis eedomajas no winam preekschrakstitàs maltites kahrtibas atwirstees, tad tam wispirms jagreeschas pee keisariskà ehdamà galda pahrsinatajeem ministreem dehl padoma.

Keisars neatstahj weseliga zilweka eespaidu. Winsch ir loti kalsnejs, eegarenu seju. Ihstam Kineetim tas mas lihdsinajas, it ihpaschi tadehl, ka wina azis tikai masuleetu eeschkihbi. Wisas waldibas darischanas winsch nobeidz naktis un deenâs guk. Ihsi preeksch pusnakts winsch eebauda brokastu, tad peenem sawus ministrus elektriskas gaismas apstarotâs telpâs. Winsch isdala daudz pawehlu, un augstajeem mandarineem keisarisko palastu usgaidamâs istabâs jawingrinajas pazeetibâ. Warenà waldneeka preekschâ noklususchi, wini metas zelôs un wairak reisas ar sawàm galwam dausa grihdu. Pa wisu audienzes laiku wineem japaleek zelôs gulam. Nesen atpakal keisaram eeschahwàs prahtâ Anglu walodu mahzitees un schim noluhkam israudsija diwus Pekingas augstskolas studentus; ari scheem nabadsineem nahzàs sawas mahzibas pasneegt zelôs nometuschamees un pee tam pulksten weenâ no rihta. Kahdu laiku stundu doschana turpinajàs, tad keisars peepeschi atsina, ka Anglu walloda nemas naw tik weegla, un sawus skolotajus atlaida.

Kinas keisaru daschâ sinâ war usskatit par Pekingas schurnala isdeweju. Schi awise, kà domajams, ir wiswezakà pasaulê, jo wina isnahkusi jau kopsch 800 gadeem bes mas ikdeenas. Muhsu laikraksteem ta nelihdsinas ne formâ, ne saturâ. Winâ naw ne priwat-sludinajumu, ne eewadrakstu, ne weetejo sinu. Pekingas schurnals pastahw tikai no waldibas nolehmumeem un pasinojumeem. Keisars atklahtibai nodomatàs sinas pahrluhko un ar sarkanu sihmuli uf tàm peemetina sawus paskaidrojumus. Zaurluhkotos rakstus uslipina uf iskahrtnem ahrpus pils un wini top ik deenas no deenestâ stahwoscheem skrihwereem kopeti (norakstiti). Pirmee noraksti der kà Pekingas schurnala original-isdewumi; tee ir ar retu mahksiu rakstiti. Priwat-drukatawas winus pehrk un eegrawê metalôs, no kureem tad nowelk lehtakos isdewumus. Daschi no scheem

augsti mahzitos kà nemahzitos, bagatus kà nabagus. Mehs winus wisus usskatam un mihlejam kà brahlus un mahsas un ja mehs isgahjuschâ gadâ esam jutuschees peespeesti, atklahti un stingri usstahtees pret kahdeem no muhsu tautas brahleem, tad tas notizis aiz dsitas tautas mihlestibas, to daridami mehs alasch esam skatijuschees uz wispahreju tautas labumu, kuru weenumehr esam stingri aizstahwejuschi un aizstahwesim. Kà mahte aiz mihlestibas aizstahw masakos behrnus pret leelako pahrestibam, tà mehs sirsnigi un dedsigi mihledami sawu tautu esam pahrstahjuschi muhsu tautas masakos brahlus pret pahrestibam. Ari wini tàpat kauls no Latweeschu kauleem un meesa no Latweeschu meesas, ari winu kruhtis ta pate Latweeschu sirds. Ari wini sajuht behdas, preekus, pahrestibas, ari wini wisi ir gaismas un labklahjibas zeenigi, ari tee ir muhsu brahli un mahsas, muhsu tautas lozekli, uz kureem mehs wis nedrihkstam noskatitees kà no augscheenes. Waj wini tur wainigi, ka naw apweltiti laizigàm mantam, ka naw spehjuschi peekluht pee dsidrajeem sinibu awoteem? Mums buhs winus mihlet, ne nizinat. Mihlestiba un kopeji mehrki wispahrejâ labâ lai ir tàs saites, kas weeno weenu tautas lozekli ar otru. Mihlestibas sehklu wajaga kaisit, ne schkiru un eenaida garu peekopt! Wehl ne daudz gadus atpakal wisi muhsu tehwi bija bahrgu kungu klausitaji un zik reiz jau seme eespehjuse aprinkot — aptekat ap sauli, kad jau raduschàs plaisas, kas schkir pilsehtneeku no lauzineeka, mahzito no nemahzità, bagato no nabagà. Tahda satikszme rada tik postu un kaitè wispahrejai tautas labklahjibai. Mums wairak jaseedojas wispahrejâ labâ, jaweizina wisas tautas turiba, jazenschas atweeglinat muhsu semkopju neapskauschamais behdigais stahwoklis, jaweizina semkopibas, lopkopibas, ruhpneezibas attihstiba, jagahdà un jaruhpejas par tautas wispahreju attihstibu, jawelk neisglihtotakee tautas brahli un mahsas sew lihdsi uz sinibu augstumeem. Sche jaeet muhsu tautas isglihtotakeem un turigakeem dehleem un meitam ar labu preekschsihmi pa preekschu, jo kam wairak ustizets, no ta ari war wairak prasit.

„Nu tad zelsim gaismas ehku
Peederigâ sposchumâ,
Strahdasim ar jaunu spehku
Wispahrigâ tihrumâ!"

Usrahdit idealo attihstibas zeku tauschu wairumam, darit pee-ejamus sinibu pehtijumus tautai, zenstees weizinat tautas wispahreju labklabjibu, isplatit gaismu, pee tam zeeschi eewehrojot taisnibu pret sawu apkahrtni un pateesibu par wisàm leetam, to alasch usskatisim par sawu usdewumu un swehtu peenahkumu. Newis kalpot tauschu kaislibam un netikumeem, newis eepakal klibot tauschu attihstibas gahjeenam, to zenteeneem un idealeem, bet teem papreekschu eet, tautas garschu un zenteenus isdailet, padarit tos idealakus, rahdit to, kas zeenigs, ka pehz ta jazenschas" (skat. „M. W." isg. g. Nr. 3), uz to mehs wiseem spehkeem zentisimees.

Kaut ari zilwezes pilniga laimiba nebuhtu nekad semes wirsû aizsneedsama, tomehr ikweenam jazenschas un jaisleeto wisi spehki un lihdsekli, sinams tik godigi lihdsekli, lai waretu zilwezi darit laimigaku, radit semes wirsû paradisi, sagatawot wiseem zilwekeem zeenigaku stahwokli, nowehrst nepelnitu nabadsibu. — Un zilweze tà turibas, kà isglihtibas sinâ spehruse milsigus soļus uz preekschu, weens zilweku dsimums tà sakot stahw uz otra kameescheem. Wiss pasaulè kustas, attihstas, eet uz preekschu, nekas nestahw uz weetas, nepaleek muhschigi tahds kà bijis. Tas ir dabas likums, tapehz „ir welti pretotees laika gahjeenam naigam." Nekas „newar aizturet brihwibu, gaismu un daili, Muhscham newar tos saistit" luhk „gruhtajâs waschâs: Deewischkai gaismai no pihschku beedekleem newaida baschas" (skat. „M. W." Lit. Peel. isg. g. Nr. 38. Pee wezajàm pilèdrupam). Welti ir mehginat aizkawet tautas attihstibu, apkarot pateesibu, gaismu un daili.

„Sels un sakos tik tee, kas gaismas un taisnibas meklè!" „Mahjas Weesis" wiseem spehkeem weizinadams tautas attihstibu un turibu, alasch aizstahwès pateesibu un droschi teiks pateesu wahrdu, kur tas wajadsigs, neskatotees uz personu, pret kuru mums tas buhtu jasaka, pee tam weenumehr zensdamees schkirt leetu no personas. Tautas wispahreja labuma un attihstibas weizinaschanâ un aizstahweschanâ „Mahjas Weesis" weenumehr zentisees eenemt wispirmo weetu. Lihdsekli, kahdus mehs schai zihnâ isleetosim, buhs gaismas un pateesibas eerotschi, tee buhs gaisma un pateesiba. „Mahjas Weesis" zentisees buht tàs aisinibas un mihlestibas zeenigs, ko tauta tam tik leelâ mehrâ parahdijuse. „Mahjas Weesis" grib ar tautu saistitees nepahrraujamàm mihlestibas un gaismas saitem, grib ar sawu tautu lihdsi smaidit, lihdsi nopuhstees, un kopeji zihnitees pehz kopejeem mehrkeem. „Mahjas Weesis" grib buht kà spogulis, kur atspogulojas tautas smaidi un asaras, tautas zenteeni un zeribas, bet „M. W." ari pee tam zentisees buht ihsts un pateess zeka rahditajs, tàs preeku wairotajs un skumju masinatajs, winsch grib buht tautai ihsts un mihlsch weesis un alasch ar kuplu zeka somu nostaigat Latwju sehtinâs.

Lai „Mahjas Weesis" ar' teescham buhtu spehjigs, aizsneegt spraustos mehrkus, tad „Mahjas Weesa" redakzija pastahwigi zentusees un ari turpmak zentisees pulzinat ap sewi muhsu tautas mihlabakos un teizamakos spehkus. Zik leelâ mehrâ mums tas jau isdewees, atlaujam meerigu sirdi spreest muhsu lasitajeem, kà ari ziteem. Eewehrodami, ka semkopiba plaschakâ nosihmê muhsu tautas labklahjibas pamats, mehs turpmak peegreesisim jo leelu wehribu semkopibai, tautas saimneezibai, ruhpneezibai un wisam, kas tik kautkahdi waretu weizinat tautas labklahjibu un turibu. Semkopibas Peelikumâ mums strahdàs lihdsi wairak kreetni spehki, to starpâ ari muhsu lasitajeem jau pasihstamais semkopis J. Wagnera kgs. Ari Rigas politeknikas semkopibas profesors v. Knieriema kgs laipni apsolijees muhs pabalstit, kà ari atbildet uz swarigakeem jautajumeem semkopibas leetâs. To eewehrojot mehs muhsu zeen. lasitajus, semkopjus, it laipni luhdsam, pee mums turpmak greestees ar daschadeem jautajumeem, kas atteezas uz semkopibu, lopkopibu u. t. t. Uz teem, kà muhsu lasitaji war redset, atbildès eewehrojams leetpratejs. Ari J. Wagnera kgs un daschi ziti leetprateji laipni apsolijuschi muhs schaî sinâ pabalstit. Laiki gruhti, mums jarauga lihdsetees, newaram wis wairs tikai stuhrgalwigi peeturetees pee graudkopibas ween, ne, mums wairak jaeewehro ir ziti eenehmumu awoti, kà lopkopiba, bischkopiba, putnkopiba, dahrskopiba u. t. t., tapehz mehs ari pasneegsim rakstus un daschadas pamahzibas par mineteem arodeem; tà mehs drihsumâ pasneegsim kahdu plaschaku, weeglâ, saprotamâ walodâ sarakstitu rakstu par lopkopibu, ar pamahzibu par plawkopibu un daschadu seeru un sweesta isgatawoschanu, kuru sarakstijis kahds mahzits un praktisti nodarbojees moderneeks. Ari par tautas saimneezibu mehs pasneegsim daschadus rakstus. — Jk katram zilwekam japrot sewi aizstahwetees, lai ta teesibas ziti nemihtu kahjam, tapehz mehs, zik ween spehdami, pasneegsim ir schad un tad rakstus par teesu leetam. Teesu leetu nodatâ mums strahdà lihdsi wairak adwokati un daschi ziti leetprateji. Adwokats A. Sumberga kgs dos atbildes uz eesuhtiteem teesu leetu jautajumeem, no kureem tiks iskaidroti tee, kureem leelakâ waj masakâ mehrâ wispahrejâ sinâ kahds swars un nosihme. „Mahjas Weesis" isgahjuschâ gadâ ir wairak eewehrojis teesu leetas, nekà zitas nedelas awises un to tas ari turpmak zentisees. Eewadraksteem, kà wispahreji pamahzoscheem raksteem mehs peegreesisim sewischku wehribu un luhkosim tos pasneegt interesantus un jo weegli saprotamus. Drihsumâ pahrrunasim muhsu nahkoschos dseed. swehtkus, to nosihmi, swaru un kà tajos buhtu jarihkojas. Pasneegsim ari kahdu rakstu par studentu korporazijam un to nosihmi. Eewehrosim ir audsinaschanu, kurâ nodatâ mums strahdà lihdsi wairak paidagogi, kà gimnasijas skolotajs cand. phil. Bruneneeks, E. M. un ziti; wispahri muhsu tschaklee skolotaji, kuri lihdz schim alasch bijuschi zentigakee darbineeki tautas druwâ, muhs jo eewehrojamâ mehrâ pabalsta. Sirsnigi pateizamees! Salda apsina, ka muhsu tschaklee tautas skolotaji, augstskolu mahzekli un wispahrigi muhsu jaunà paaudse ar mums, stahw uz muhsu pusi, mums daschâ labâ ruhktâ azumirkli eedwesa jaunus spehkus zihnâ dehl gaismas un pateesibas. Isnahkuschos literariskos gara raschojumus pa leelakai daļai apskatis

---

isdewumeem maksà mehnesi tikai weenu marku (ap 45 kap.). Uz koti plahnà rihschu papira eespeestee raksti jalasa no labàs uz kreiso pusi. Pa laikam ap awisi aplikti dselteni wahki. Par karu ar Japanu awisês tiklab kà neko nemin. Kà swarigakais pehdejà laika notikums tika isskleegts tas, ka keisareene-atraitne 28. augustâ uz Koreju saldateem nosuhtijusi 4000 kahrbinu ar atwehsinatajeem sahlu sirninischeem (pillem). Sinas par karu isnehsà jahjeji, sinneschi, bet wini tautu par leetu ihsto stahwokli atstahj nesinaschanâ. Zelas schaubas, waj tik ari pascham keisaram par kara wirseenu pareisi sinots. Winsch tatschu par sawu kara spehku un ta spehju tiklab kà neka nesina; sawu kara wihra sparibu tas israhda tik sawôs schauschanas mehginajumôs ar bultu un stopu, uz ko tas brihnischki lepnis.

Leelako, bet ne labako lomu keisara galmâ spehlè einuki. Wini no ta behrnibas bijuschi wina sirsnigakee draugi un palihgi. Wairak schkirâs sadaliti un pee daschadeem deenesteem isleetoti wini mehnesi dabù 10 lihdz 50 marku (1 marka = apm. 45 kap.) algas, bet nereti zaur blehdibam eedsihwojàs leelâ mantâ. Palastâ peemiht kahds einuks, kura mantibu rehkina uz wairak miljoneem. Winu sauz Pi-Tsiau-Li un tas pilnâ mehrâ bauda wezàs keisareenes-atraitnes ustizibu. Wina galwenakà nodarboschanàs ir kuptschoschanàs ar Pekingâ isdodamàm weetam; bijis pat gadijums, kur winsch par weenu weenigu amatu sanehmis ap 200,000 rbl. Winsch ir warenaks par daschu labu knasu un ikkairs Pekingas eerednis to bihstas. Wina tehws agrak lahpijis sahbakus Tung-Chowas pilsehtâ, tschetras juhdses no Pekingas, bet no ta laika, kur wina dehls palizis tik slawens, nemahzitais tschabatu islabotajs peepeschi pahrwehrtees augsti mahzitâ. Uz sahdsibam einuki kà usburti. Keisara uswalkus pagatawo is dahrgakàs un mahksligi isrotatàs Kinas sihda drehbes. Winam peeder plaschas sihda austawas Nankingâ un leelas porzelanu fabrikas daudsôs Kinas nowadôs. Sihdu winam peesuhta weseleem wesumeem.

Pekingas schurnalâ nesen bija teikts, ka winsch apstellejis 3900 baku wissmalkakà sihda un 500 baku atlasa. Sarkano sihmulu winsch pehrk tuhkstoscheem un papirus wed uz Pekingu weseleem kugu lahdineem. Bez tam winsch sanem milsigi daudz dahwanu, un no wina mantibas pahrraudsibas naw ne runas. Einuki wisu to ir labi sina un tadehl sog, ko tik nagi nes; sagtàs mantas wini pahrdod apkahrklejojoscheem kuptscheem. Daschreiz par smeekla noudu peedahwà keisara pilì notscheeptàs dahrgàs leetas.

Wehl kahdus wahrdus par einukeem. Pehz likuma winus drihkst turet tik keisariskà gimene un tàs radineeki, un proti prinzeses ik pa trihsdesmiteem un keisara mahsu waj brahlu dehli ik pa diwidesmiteem. Sinameem augsteem walsts eerednieem ir noteikts ik pa 5 gadi keisariskam palastam apgahdat pa 9 jauneem einukeem; kà atlihdsiba top par katru galwu doti 1200 markas (ap 500 r.). Pat keisariskà harema preesteri ir einuki. Keisars bez wineem nekur ne-eet un wezai keisareenei-atraitnei winu ir wesela armija.

Keisareene-atraitne ir 60 gadu weza; wispahr winu tura par reti apdahwinatu seewu. Wina bija 1861. gadâ nomiruschà keisara Hien-Funga otrà seewa jeb pirmà blakus-seewa. Sawâ laikâ wina wadija wisas walstsdarischanas, weda ar Franziju karu, sawaldija Kaipingas bunteneekus u. t. t. Winai esot daudz energijas un kineeschi to klausa un bihstas. Wina peegreesch leelu swaru ahrejai formai un zeeschi pastahw uz to, lai wisi walsts darbi eetu zaur jaunajà keisara rokam, kaut gan pateesibâ tee wirsas gluschi pehz winas prahta. Wispahrigi nemot, wina dsihwo wehl atturigaki, weentuligaki, nekà pats keisars un sawus eerednus peenem aiz preekschkareem sehdedama; ari scheem pawehlu wehrgeem pa wisu audienzes laiku jaguk zeldos. Zv.

Karala Friedricha Leelà*) domas par seeweetem.

Berlines etiskajâ (tikumibas) nedelas awisê „Ethische Kultur" profesors Dr. v. Gizycki eeweetojis kahdu Friedricha Leelà wehstuli atteezoschos uz seeweetem, kuru ari mehs sawreem lasitajeem pasneegsim, lai tee redsetu, kà jau preeksch apmehram 100 gadeem kahds slawens waldneeks domaja un zik atsinigi isteizàs par seeweetem. Wehstules saturs sekoschs: „Nemehdz turet par wajadsigu seeweetem attihstit un isglihtot prahtu. Seeweetes teek atstahtas nesinaschanâ, bez pamatigas isglihtibas, un pat par tikumibu un godu tàm nezenschas modinat un attihstit sajehgu; seeweeschu parastà audsinaschana grosas tikai ap ahrigu lepnumu, isneschanos un apgehrbu; tam wehl peeweenojas pawirscha musikas praschana, kahdu joku lugu un romanu pasihschana, dejas un spehles (rotalas) — un tas ir wiss, ko preeksch seeweetem atrod par wajadsigu. Pee Tscherkeseem wehl war noskatitees, tadehl ka tee barbari, ka wini sawas meitas tahdi attihsta, lai tik to ahrpuse buhtu peewilziga, tàs spehtu wihreeschus saistit un tàm schai noluhkâ ari modina un attihsta to kaislibas, lai meitas jo dahrgaki waretu sultana haremâ Konstantinopolê pahrdot; ta ir wehrgu tirdsneeziba. Bet kad pat brihwas un attihstitas tautas labakee jau ari tik maz par seeweeschu prahta attihstibu ruhpejas, tad to wehl wehlakàs paaudses muhschigi pahrmetis. Seeweeschu netikliba nebuht naw tikdaudz seeweeschu dabâ, kà winu nepraschanâ ar kaut ko kreetnaku nodarbotees; diwas lihdz trihs stundas stahwet spogula preekschâ un apbrihnot sawus dailumus, wisu pehzpusdeenas pawadit ar klatscham, tad eet teatri, tad ehst wakarinas, tad paspehletees, kur tad nu wehl lai laiks atteek ar ko prahtigu nodarbotees, un waj tad nu aiz gara laika un tik mihkstuligas dsihwes apnikuma seeweetes neteek pawedinatas uz zitadeem baudijumeem, kad ar' tikai pahrmainas dehl waj ari lai eepasihtos ar kahdàm jaunàm juhtam. Zilwekus prahtigi nodarbinat — tas ir lihdzeklis, kà winus no netikumeem atswabinat. . . . Meitene war gan pee seeweeschu darbeem, pee musikas un dejas pakawetees: bet par wisàm leetam, wiseem spehkeem ari ir japuhlas winas garu isglihtot, winai patikschanu preeksch sinibam eedehstit. Es jums saku, ka es beeschi ween esmu bijis koti nejauki satrizinats redsedams, zik koti maz wehl Eiropâ zeena scho zilweku otro pusi, ka nebuht neruhpejas winas prahtu isglihtot. Ir tatschu seeweetes, kuras par wihreescheem nekahdi nestahw semaku. Seeweetes prahtigaki un kreetnaki audsinatas wehl pahrspehtu wihreeschus." — Pee mums daschi paraduschi tos, kas aizrahda, ka ari seeweete ir spehjiga augstaki isglihtotees, ka ari seeweetes prahta isglihtibai peegreeschama leelaka wehriba, nosaukt un nolamat par pusisglihtoteem, waj ari slawenais karalis Friedrichs Leelajs, nelaika Jurjewas filosofijas profesors Teichmüllers, Maskawas uni-

*) Pruhschu karalis Friedrichs Leelais dsimis 1712. gadâ un waldija no 1740. lihdz 1786. g.

zeen. Teodora kgs, P. Sch. kgs, Wisuka kgs u. z., par dabas finatniskeem raksteem pa leelakai daksai dos spreedumu Dr. K. B., P. M. un ziti.

Popularfinatniskeem raksteem peegreesisim leelu wehribu, tapehz, ka tee jo leelâ mehrâ isnihd gara tumsibu, dragà aisspreedumu waru, weizina patstahwigas domu darbibas attihstibu un isglihto prahtu, ar wahrdu, loti isplata gaismu un weizina attihstibu un labklahjibu. Muhsu laikôs ikweenam nepeezeeschami jaeepasihstas ar dabas finatnem, wismaf to pamata mahzibam. No bagatà krahjuma pasneegsim weegli saprotamus, interesantus, pamahzoschus un turklaht stingri finatniskas rakstus. Gribedami isnihdet schahdu rakstu nejehdsigos tulkojumus, kur azim redsot nepraschas kehpajas ar finatnisku rakstu tulkoschanu, tà kà tulkojumi ir tà sakot tikai negehligi originalu sabojajumi, kahdi beeschi ween parahdas daschôs muhsu laikrakstôs, tad mehs pa leelakai daksai pasneegsim tik original-rakstus un tulkojumus resp. pahrstrahdajumus usnemsim tikai no leetprateejeem. Sewischki schi nodala mums bagata lihdsstrahdneekeem, gan tahdeem, kas jau augstskolas beiguschi, gan ari tahdeem, kas wehl mahzas augstskolâs, tiklab Peterburgâ, kà Maskawâ, Jurjewâ, Rigas politekniká un ahrsemês. No nodomateem raksteem sche peeminesim tikai schahdus: „Jaunakee atradumi dabas finatnês un to nosihme praktiskâ sinâ“ no P. M, „Kusteschanàs eespaids us meesu“ no Dr. K. Barona, „Par peldeschanos juhemalâ“, „Par weselibas kopschanu“ un pulks zitu rakstu is ahrstneezibas no Dr. med. G. Beldawa (sewischki mehs eewehrosim ahrstneezibu), „Par eedsimtibu“ un „Muhsu dsihwokteem weselibas sinâ“, no stud. med. J. Alkschna, „Par hipnotismu“ no stud. E., „Drusziñas is tautas saimneezibas“ un „Par diwkauju“ no Ed. Weidenbauma †, „Par kritiku un tàs usdewumu“ no Fr. Meerkalna, „Magnus, Widsemes karalis“, „Spurgeons“ no kahda Widsemes mahzitaja, „Par tikumibu un kristigu mihlestibu“, no mahzitaja K. B., „Par uguns wehmeju kalneem un karsteem awoteem“ no Dr. P. Sàlischa, „Schweizija“ (rakstitajs pats to apzelojis) no E. M . . na, „Palestina jeb Kanaana seme un winas eedsihwotaji senatnê un tagad“ no mahzitaja un geografa Dr. K. Baloscha. Pehdejo rakstu par Kanaanas semi puschkosim daschàm bildem un sihmejumeem un tà eekahrtosim, ka winu par sewi warès eeseet sewischkâ grahmatinâ.*) Minetâ rakstâ tiks sewischki eewehrots wiss, kas atteezas us kristigo tizibu, kà weetas, kur Kristus mahzija u. t. t. Eewehrojot to, ka sarakstitajs ir mahzitajs un geografs, tam ari, kà reti kahdam zitam, eespehjams Palestinu jeb Kanaana semi jo daudspusigi apskatit. Zeram tapehz, ka grahmatina daudseem Latweescheem buhs dahrga manta, kas teem daschu labu tumschu weetu par Palestinu apgaismos un nostahdis rasi pawisam zitadâ gaismâ.

*) Mehs [illegible] tad daschus rakstus tà eekahrtosim, ka tos warès eeseet sewischkâs grahmatinâs, tà tad ar laiku muhsu zeen. lasitajeem sakrahsees labs skaits grahmatinu par daschadeem arodeem, kà ahrstneezibas, tautas saimneezibas u. t. t. Red.

werstitates profesors Erismans, leelais tautas saimneeks Stuarts Mils, profesors Pierstorfs un milsigais daudsums zitu profesoru, tautas saimneeku un walstswihru, kuri wisi tik dsili lihdsjuht seeweetei — ari peeskaitami pee pusisglihtoteem?

Par sobu tihrischanu.

Kahds Nu-Jorkas sobu ahrsts dod schahdu padomu, kà sobi jatihra. Preeksch ikdeenischkigas sobu tihrischanas wajadsiga mihksta sobu birste un ne masak kà ½ litra (gandrihs weenu pusstopa) uhdens, tik silta, kà mutes temperatura. Sobus ar birsti tihra tahdâ kahrtâ, ka susekli — birsti bersè gar sobeem no augschas us leju un proti, rihtâ, wakarâ un pehz katras maltites. Turpreti 2 reises nedelâ sobi ir jatihra ar labu sobu pulweri (isnemot slimibas atgadijumus, kur kungi attihstas skahbes, kuras kaitè sobu glasurai). Jasargajas leetot sobupulwerus un tinkturas, kuri mutê puto, jo tahdi satura seepes, un seepes kaitè smaganam, bet netihra sobus. Labakais sobu pulwers ir krihts; tas sobeem nebuht nekaitè, sobu glasuru loti labi notihra un smaganas nekairina. Smarschas dehl krihtam war peemaisit wijolischu sakni waj kahdu masuminu gaulteria. Mutes skalofchanai pehz ehschanas ir jaleeto pusglahse uhdena, kurâ iskauseta ½ tehjas karote listerina, it ihpaschi tahdeem, kureem wahrigas smaganas. Schis uhdens padsen no mutes nelabo smaku un garschu. Leetojot zeetas birstes un tahdus lihdseklus, kuri satura seepes, smaganas atlobas no sobu saknem. Sobu bakstikli war pagatawot no sofs spalwas; wehl labaki ir, ja leeto neisstrahdata sihda pawedeenu, kursch eesmehrets ar waskeem. Ja mutes skalofchanai leeto listerinu, tad minetam lihdseklim, protams, jabuht no wislabakàs sortes. (Subowr. Westn.)

Koka maise preeksch sirgeem.

Wahzu laikraksts „Holz-Zeitung“ sino, ka Berlinê dibinajot fabriku, kurâ no sahgu skaidu un rudsu miltu maisijuma [illegible]tawoschot „koka maisi“. Sahgu skaidas tiksch[illegible] raudsetas, [illegible]maisitas ar sinamu daudsumu rudsu miltu un zeptas. Ar [illegible]ho tik weenkahrschi sagatawoto „koka maisi“ barofchot sirgu[illegible] (Wald. Wehstn.)

Par swarigakeem jautajumeem ahrsemês pasneegsim schad un tad plaschakus rakstus, it ihpaschi eewehrosim muhsu tautas brahlus un mahsas un to lilteni, smaidus un asaras tahlâ sweschumâ, par kureem nereti pasneegsim original-sinojumus. Kà muhsu tauteeschus tahlâ sweschumâ, tà ari un jo sewischki eewehrosim muhsu brahlus un mahsas Eelsch-Kreewijâ, par kuru likteni beeschi ween no muhsu korespondenteem pasneegsim tuwakas sinas. Par Witebskas gubernas Latweescheem mums laipni apsolijees peesuhtit sinojumus kahds skolotaja kgs, kursch kruftam schkehrsam nodomajis apzelot mineto gubernu. Bes tam ari muhsu lihdsschinejais sinotajs L. E. Witebskeets sinos par turenes notikumeem.

Seltenem pasneegsim kà lihds schim modes un tautas apgehrba bildes un dosim atbildes us daschadeem, gan saimneezibas gan ziteem jautajumeem. Pasneedsam tikai labi ismehginatas rezeptes, kas wispahribai noderigas. Bes pahrspihlejumeem waram teikt, ka mums schi nodala ween jau wairak ismaksà, kà muhsu ziteem nedelas laikraksteem wisi winu lihdsstrahdneeki kopâ. Zentismees ir turpmak muhsu seltenes zik ween eespehjams kreetnôs darbôs un isglihtibâ pabalstit.

„Mahjas Weesa“ redakzija, zensdamàs weizinat muhsu original-rakstneezibas usselschanu un usplaukschanu un apkarot un galigi isnihzinat tik loti kaitigos breesmu un laupitaju stahstus, kuri wehl deemschehl ar kahri teek eeweetoti daschôs muhsu laikrakstôs, it ihpaschi weenâ, nodomajuse peegreest ihpaschu wehribu original-stahsteem, kuru jau pat isg. 1894. g. „M. W.“ eeweetots wairak, nekà wisôs zitôs muhsu nedelas laikrakstôs kopâ: tas pats ari sakams par dsejoteem. Tà kà „M. W.“ Literariskais Peelikums tagad isnahk paplaschinatâ weidâ, tad ari turpmak waresim daudz wairak eewehrot muhsu zeen. lasitaju wehleschanos, nekà tas lihds schim bija eespehjams. No originalstahsteem, kuri schini gadâ isnahks „Mahjas Weesa“ Literariskajâ Peelikumâ, waram jau peeminet romanu „Hernhuteeschi“ (romanâ dsejiski tehlota Hernhuteeschu, jeb brahlu draudses darbiba (apm. tai laikmetâ no 1870.—1880. gadam), „Atminas is Wahzijas“ (poetiski tehlotas) un rasi ari kahds stahsts is Latweeschu senlaikeem, is ta laikmeta, kur Wahzeeschi eenahza un kristiga tiziba sahka isplatitets Baltijâ, no Poruku Jahna, „Aisrauts“ (ideals stahsts is akteeru dsihwes), rasi ari „Seedona rihts“ no Seltmata, „Par wehlu“ (nowele is muhsu literatu [mahzito schkiru] dsihwes) no A. Mesischa, „Nelaimiga mihlestiba“ (stahsts is lauzineeku dsihwes) un „Liktenis“ (stahsts is eebuhweeschu dsihwes) no Maleeschu Jahna, „Dakteera kundse“ (is isglihtotu, patstahwigu seeweeschu dsihwes) un wehl daschi ziti original-stahsti, kurôs rahdits, zik ideala dsihwe waretu buht, no S. L. Muhsu wislabakee rakstneeki, kà Rudolfs Blaumans, Augusts Deglaws, Andrejs Pumpurs, Poruku Jahnis, P. Sch. un wehl daudz ziti muhs laipni apsolijuschees pabalstit. Mehs zentismees muhsu Literisko Peelikumu padarit par ihstu muhsu rakstneezibas rotu. No muhsu dsejneeka A. Pumpura mehs schini gadâ starp zitu pasneegsim „No Daugawas lihds Donawai“ (eekahrtosim tà, ka to warès eeseet sewischkâ grahmatinâ) un kahdu rakstu is muhsu radineeku Leischu dsihwes. Dsejolus mehs pasneegsim no jau muhsu lasitajeem pasihstamajeem dsejneekeem (ari wehl no Ed. Weidenbauma †), kà ari no dascheem jauneem, kà peemehram no muhsu apdahwinatàs dsejneezes Aspasijas un ziteem. Tik daudz par dascheem schini gadâ pasneedsameem raksteem un stahsteem. Un nu wisi knaschi pee darba, darisim ikweens ais mihlestibas us paschu darbu sawu peenahkumu!

„Us preekschu brahli, naigi, naigi,
Mums peeder nahkamajee laiki!“

Beedribu darbiba nahkotnê.

Muhsu beedribu darbibai nahkotnê jausplaukst un jaisaug pawisam zitadai, kà lihdsschinejà, jo ja gribam kà osoli un leepas pastahwet un stiprumâ peenemtees, tad muhsu beedribu darbiba nedrihkst weenigi tahda buht, kà lihdsschinejà, kura muhs waj tikai us dseesmam un deju pulzina un ari gan labdarigam mehrkam leek strahdat. Schahda darbiba gan naw smahdejama, bet wina ir turigaku kauschu behrns, nekà schimbrihscham ir Latwju tauta. Lai waretu dseedat, dejot un preeksch labdarigeem mehrkeem strahdat, tad wajaga turibas, kuras mums wispahrigi truhkst un kura pee mums pat kà leekas, arweenu wairak un wairak sahk issust, issust tiklab pee pilsehtneekeem kà lauzineekeem, pee literateem, tirgotajeem amatneekeem un semkopjeem. Semàs semkopibas raschojumu zenas wiseem gruhti sajuhtamas, jo kad semkopjeem naw naudas, ko tee lai maksà ahrsteem, adwokateem u. z., ko lai pirk no tirgotajeem, ko lai leek amatneekeem strahdat? Tahdi tad ari lihdsschinejo beedribu dsihwiba arweenu wairak panihkst. Kam lai tihkas tad dseedat un dejot un labdarigeem mehrkeem strahdat, kad simtkahrtigas ruhpes nospeesch wina sirdi, kur nemt naudu preeksch tàs un tàs tik nepeezeeschami wajadsigàs leetas — ar ko lai nomaksà daschadas maksaschanas? Tikai tad, kad no ruhpem naw pahrak nospeestas kruhtis, kad war weeglaki elpot, ari pee dseesmam wairak preeka un dseesmu skanas jaukaki un juhsmigaki wekas; lihgsmiba aizina us deju, un lihdszeetiba peegreeschas liktena pabehrneem. Tadehl mums jadomà, japrahto un jaruhpejas, kahdi tikt pee turibas. Peegreesisim muhsu beedribu darbibu wairak schim mehrkim, luhkosim atrast zelus un lihdsektus, kas lai muhsu saimneezibu wairak pazeltu, ka muhsu sweedri labaki atlihdsinatos, ka muhsu kruhtis waretu brihwaki un weeglaki uselpot. Preeksch tam gan mums wajadsetu wispirms wairak sawstarpejas zilweku mihlestibas un weenprahtibas, wairak ustizibas un zeenibas zitam pret zitu, kas lai muhs zeeti weenotu us kopejeem nopeetneem darbeem — ar ko gan waretu panahkt laimi un turibu. Mums jatop par zitadeem zilwekeem, jaiswirsas tà sakot, no lihdsschinejà zilweka, janoleek kaunprahtiba, nenowehlibo, skaudiba, neustiziba, lepniba mahziteem pret nemahziteem un daudz zitas tahdas nebuhschanas, kas muhs zitu no zita attura un kairu par sewi sagrausch kà breesmiga tigera sobeem. Sirsniga mihlestiba un ustiziba lai muhs zitu ar zitu weeno, ka mehs zits zitu lai usskatamees kà weena tehwa behrni, kureem kopigi jastrahdà un kopigi jazenschas zitam preeksch zita, kà sew pascheem par labu, tad mehs isturesim wehtras un pahrwaresim gruhtos laikus un laimibas saulite muhs apspihdès.

Ne sentimentali waidi pehz „jaukàs“ pagahtnes muhs war glahbt, ne mihkstuligee sapni par selta un diamanta pilim pagahtnes teikâs islihdset, ne lepnums, eenaids un skaudiba kahdu wihrâ zels — bet wisus islihdsinataja mihlestiba un sazensiba kreetnôs kopejôs darbôs muhs daris par nepahrwarameem, sakojoscheem osoleem un leepam.

Par to wairs naw jabaidas, ka mums tagad wehl nebuhtu leetprateju, kas tahdu leelaku kopeju darbu usnehmumus waretu wadit, kà peemehram zukura fabrikas u. z. Jr deesgan Latwju dehlu leetprateju tiklab scheitan, kà aisklihduschi tahlâ sweschatnê un tur jau gadeem praktisejuschi, kas waretu buht loti kreetni waditaji ari sawâ dsimtenê. Wini uf dsimteni labpraht atgreestos un pat par daudz masaku algu, kà sweschatnê seedotu sawus spehkus dsimtenes un tauteeschu labâ, kam tahlâ sweschatnê alasch prahtâ nahk muhsu dsejneeka Andreja Pumpura dseesmina:

„Daugawina, Daugawina,
Tur ween Lihga lihgojas,
Tà kà mihla mahmulina
Gauschi pehz mums sehlojas;
Laiki grosas, tadehl wina
Atpakaf muhs [illegible]

Tahdi laikeem grosotees, kur mehs sirsnigâ mihlestibâ un weenprahtibâ us kopejeem darbeem zits zitam roku sneegsim, tad ari waresim wairak tauteeschus no tahlàs sweschatnes atpakaf aizinat, lai strahdà sawas dahrgàs dsimtenes druwâs.

Lai ussahktum ko jaunu lihdz schim wehl neparastu, no ta attura wisus savadas bailes un schaubiba, ka mehs nebuhsim nemaf spehjigi preeksch tahda kopdarba, un kad tik atkal greisi neiseet, kà daschâ leetà jau isgahjis. — Bet spehjigi mehs waram buht, kad tikai wairaki kopâ weenojamees, no uhdens pilitem pastahw eseri, upes un juhras, tà ari mehs wairaki kopâ sadodotees buhtu spehjigi preeksch leelakeem usnehmumeem. Ka ar muhsu turpmakeem usnehmumeem ari greisi iseetu, kà peemehram daschâ sinâ ar Austru, no ta mums naw jabaidas — jo zaur saudejumeem teekot gudris. Ikweens zihnidamees maldas, bet pee tam ari mahzas. Tà daschu labu reis pat leeli saudejumi galu galâ tik isnahk par swehtibu. Wini nes simtkahrtigus auglus. Mums tagad ir deesgan leetprateju, kas usmanigi rihkosees un wiseem spehkeem puhlesees, ka usnemums nestu swehtigus auglus. Daschi baidas, kad nu ko jaunu eesahktot, kà peemehram zukura fabrikas dibinat, tad jau tas paliktot tomehr tik lehts, ka ari nekahdas pelnas neatnestu. Nu, neweens jau naw eeweh lejis, tikai pee zukura fabrikam ween wiseem kertees. J. Wagnera kungs „Mahjas Weesa“ isg. g. semkopibas peelikumâ 11. numurâ eeteiz daschadus usnehmumus, kahdi kurâ weetâ un apgabalâ labaki peederas. Tahdi tad muhsu usnehmumi war selt un sakot un atnest mums daudz swehtibas. Nost tikai ar bailem, ka mums tagad jau rokas par tukschàm, lai waretu tàs us kopejeem darbeem kopâ sadotees! Waj gan lai sentimentali waidot, schehlojotees un turotees pee lihdsschinejàm parascham, sagaidam tahdus laikus, kur muhsu rokas paleek wehl tukschakas? Kas tad muhs glahbs? Mehs arweenu par wehlu atsihstam ko derigu — toreis, kad eesahkàs semes pahrdoschana, daudzi baidijàs to pirkt par lehtàm zenam — un daschs labs, kam wehl bija nauda, to drihsak otram aisdewa, nekà pats pirka. — Wehlak, kad semes zena jau bija sasneegusi augstu pakahpeenu, katcis zentàs semi eepirkt. Pirmee eepirzeji, kas par peenehmigu zenu spehjuschi ismaksat sawas mahjas nu war meerigaki nosfatitees gruhtajôs laikôs, kamehr pehdejos wehtra salausch kà skangalus, winu mahjas nahk atkal pahrdoschanâ, kur

aiseet bojâ winu asinainee sweedri un puhles, tee isgaist kà duhmi. Wisu saudejuschi — tee nu war meklet ar saweem salaustajeem spehkeem darbu pee sweschàm durwim, kà ne-eewehroti, ja, deemschehl nizinati kalpi, — kurus wis tik labpraht neweens dorbâ nepeenem, tadehl ka domà, ka tahdi is mahjam isputejuschi saimneeki ne-esot nekahdi kreetni strahdneeki. To wisu eewehrojot mehs tagad nekahdi nedrihkstam kautretees no ussahkumeem un katris par sewi atturetees, us sawu roku kahdi nebuht luhkot sawu wahrgo dsihwibu turpinat, mums jadoas rokas us kopejeem darbeem; kad ari katrâ rokâ naw naudas lihdseli, tad tomehr ir darba spehks. Kur darba spehks un naudas lihdsekli weenosees un tiks ihsti apsinigi waditi wispahribas labâ, tur eespehjams daudz ko panahkt, eespehjams katram baudit sawu sweedru augtus, sawas semes swehtibu. Tadehl turpmakai beedribu darbibai wajaga buht, un zerams, ka ta ari buhs daudz rosigaka un spirgtaka, nekà lihdsschinejà, kas nopeetni eewehros ko laika gars prasa. Laika strahwa nahk ar sawàm prasibam, kà uhdens pluhdi un aisrauj katru neusmanigo dselmê. Mums wajaga alasch buht usmanigeem un modrigeem, ka nepaleekam pee sawas dsimtenes kruhtim tikai bahra behrni, un ka sweschi kapitalisti nesanem muhsu sweedru augtus un muhsu semes swehtibu neisleeto sawâ labâ, pehz winu zenu nosazijuma mehs tad, kà paklausigi kalpi, buhsim peespeesti grositees pehz winu prohta. Tadehl mehs nedrihkstam buht weenaldsigi pret to, kà zitâs semês eet, kà grosas saimneezisskee apstahkli, ne, mums katris semes stuhrits us muhsu semes lodes nopeetni jastudê, kotrâ weetâ ir weena waj otra leeta saimneezigâ rihzibâ waj daschâ zitâ sinâ, no kuras ari mehs waram daudz ko mahzitees un sinat, no ka lai mehs laikâ issargajamees, ka tas muhs, kà saglis naktî nepahrtrauz, un kam lai mehs peegreeschamees, ka waram selt un seedet. Ja mehs agraki ruhpigaki buhtum sekojuschi pasaules semkopibas un saimneezisko apstahkku attihstibai, tad mehs ari jau laikus buhtu paredsejuschi zenu krischanu un buhtu rasi jau atraduschi un peegreesuschees jauneem eenesigakeem usnehmumeem un darbeem. — Kadehl tad nu mehs, kur mums gaischà sinatnes saule atspihd un aizinat aizina us seedoscheem laukeem sawus spehkus isleetot — lai welkamees atpakal duhnu purwâ, negribedami neko sinat, kà zitur eet, un gaidam — ja, us ko tad lai gaidam, gaididami tik peegaidisim, ka ziti muhs sawâ gaitâ dsihs un isleetos to, kas muhsu semê isleetojams, preeksch ka mums truhka atsihschanas, tadehl ka nespehjàm, nedrihkstejàm pahrskatitees par ~~ceems~~ sehtas schogu, lai muhs kahdi kaitigi wehji neaistiktu. Lihds kam gan Latweeschus par tahdeem nelgam ~~un bahrneem~~ lai turam, ka teem no katra mazziga wehjina jaboas? Tad jau tee nebuhtu osoli (kà tos arweenu mehds dehwei), bet schaubigas needres, un tas ir breesmigs apwainojums preeksch Latweescheem, kas gadusimtenus niknâs wehtrâs isturejuschi, tee ari tagad sinàs paschi isschkirt, kas labs, kas launs, kam japeeweenojas, no ka jaatturas, launumu redsot war mahzitees labaki darit, zitu semju kaitigos saimneezistos apstahkkus redsot, kas nomahz lauschu wairumu, waram issargatees, ka nenahkam tahdâ pat stahwokli, bet ka leelistos atradumus semkopibâ, pahrlaboto maschinu un daschâ zitâ sinâ panahkumus waram isleetot paschi sawâ wispahrigâ labâ, pirms ziti muhs patura par stangam, ar ko sew kastanijas no kwehloschàm oglem nemt. Ne, Latweescheem newajaga palikt atpakal, newajaga aissegt sawu gihmi, bet gaischàm azim apluhkot wisu, un to, kas mums labs un derigs, paturet. Nahkotnes sauzeens muhsus aizina wisus us kopigu darbu, us meesigu un garigu darbu:

„Zelees, rosees Latwju tauta
Wihra spehkus isleeto,
Lai birst tehweem gruhti sweedri
Arklam pakal staigajot,
Lai birst dehleem wehl gruhtaki,
Tautas labâ strahdajot!"

Muhsu beedribu darbibai wajaga peenemt ari nopeetnaku raksturu, sirdigu sazensibu isglihtibâ, tiklab kalpa puischeem, kà saimneeka dehleem, seeweetem, kà wihreescheem, isglihtiba lai nolihdsinatu plaismas un daritu wisus, kà weenu, weenotu mihlestibâ, kopigôs darbôs sazenstees, un tad ari baudit kopigus preekus pee dejas un dseesmam.

Tadehl weenoteem spehkeem pee kopejeem darbeem!

B. S.

No eekschsemes.

a) Waldibas leetas.

Rigas, Jurjewas, Walmeeras, Walkas, Pernawas, Wilandes, Werawas un Zehsu pilsehtam, kà ari labdaribas un zitàm beedribam Wina Majestate Keisars lizis pateiktees par laimes wehlejumeem us Wina kahsam. (W. G. A.)

Eekschleetu ministrija, kà Peterburgas awises sino, nesen islaiduse zirkularu, kurâ ta isskaidrojuse, ka teesam un waldem turpmak, kamehr wehl naw eezelti semneeku adwokati, janem pretim wahrdôs isteiktas suhdsibas un luhgumi. Ja luhgums eesneegts tahdâ eestahdê, kur tas nepeeder, tad schai eestahdei paschai, ja tik ween mas war issinat leetas sastahwu, janodod luhgums tanî eestahdê, kurai tas isspreeschams. Schis nosazijums nesihmejas us ziwil-suhdsibam un pahrsuhdsibam kriminalleetâs. Ja schahdus luhgumus nodod nepeederigâ eestahdê, tad tee atdodami luhdsejam atpakal ar skaidru aisrahdijumu, kurâ eestahdê luhgums eesneedsams.

Eeredneem, kà „Birsch. Wed." sino, aisleegts tiklab personigi, kà ari zaur weetneekeem, nodarbotees ar tirdsneezibu, ruhpneezibu un eestahtees zitu deenastâ. Ja daschôs atgadijeenôs tas israhditos par nepeezeeschami wajadsigu, tad jadabun no gubernatora waj peenahzigas waldes us to atlauja. Eerednu seewam un ziteem gimenes lozekleem turpreti teesiba, ar peenahzigas waldes atlauju, nodarbotees ar tirdsneezibu un amatneezibu.

Widsemes akzises pahrwaldes usraugs Gerakows eezelts tanî pat waldê par jaunako schtata kontroleeri.

Widsemes wispahrejàs aisgahdneezibas wezakais darbwedis Marschinskis eezelts par nodokku inspektora amata ispilditaju Achalkalakas eezirknî (Tiflisas gubernâ). (W. G. A.)

Paaugstinati pehz nokalpota deenasta laika sekoschee pasta un telegrafa nodalas eerednî: E. Röhslers — par kolegiju asesoru, J. Tschudowskis — par titularpadomneeku, A. Heydtmans — par kolegiju sekretaru un K. Plehsums — par kolegiju registratoru. (W. G. A.)

Par Kursemes wizegubernatoru eezelts Nowgorodas 4. eezirkna semstes preekschneeks Murawjews. (W. W.)

Kursemes gubernators, kà „Kurs. Gub. Aw." sino, issazijis pateizibu par krona nodokku peedsihschanu — Pilskalna (Schloßberges) pagasta wezakam Wanagelim un rakstwedim Korenewskim, tad Dweetes pagasta wezakam Leinam un rakstwedim Putninam un Susejas wezàs muischas pagasta wezakam Eelejam un rakstwedim Bergim.

Leepajas muitnizas usraugs Grebners un Pernawas muitnizas kugu usraugs Roschkowskis ~~pahrzelti weens~~ otra weetâ.

Leepajas realskolas Frantschu walodas skolotajs Hoppe un Reweles gimnasijas Frantschu walodas skolotajs Bastens pahrzelti weens otra weetâ.

Dsirzeema pagasta wezakam Kreizbergim Kursemes gubernators issazijis pateizibu par pilnigu krona nodokku peedsihschanu no semneekeem. (K. G. A.)

Par Talsu pilsehtas wezako eezelts ahrsts Gustaws Blase. (K. G. A.)

Aisputes pilsehtas skolas skolotajs Wasitewskis eezelts par Leepajas pilsehtas skolas skolotaju. (K. G. A.)

Jehkabpils ~~pilsehtas skolâ par skolotaja palihgu~~ eezelts Pleskawas skolataju seminara audseknis Lugowskis. (K. G. A.)

Par Jaunjelgawas eezirkna nodokku inspektoru. eezelts dabas sinibu kandidats Kulikowskis.

Jaunjelgawas eezirknî par nodokku inspektoru eezelts meschkunga palihgs Guassjanzs. (W. W.)

b) Baltijas notikumi.

Baltijas gubernâs 1893. g. bija pawisam 63 krahjkases; Kursemê — 46, Widsemê — 14, un Igaunijâ — 3. Pahrtikas beedribu pawisam bija 21; Kursemê — 13, Widsemê — 7 un Igaunijâ — 1.

Angku kara kugi, kà „Now. Wrem." sino, nahkoschâ pawasarî apmekleschot Baltijas juhras Kreewu ostas.

Grotuschu pag. skola (Wez-Peebalgas draudsê) 15. dezembrî krituse ugunij par laupijumu, pee kam sadeguschi ari skolneeku gultas drehbes, semes kahrtes, ehrgeles, galdi u. t. t. Nodedsis ari stallis. Ehkas apdroschinatas par 3186 rbl. —

No Raunas. Mehds daschureis teikt, ka nekur tà ne-eetot kà pasaulê, un to paschu war gandrihs teikt par Raunu. Reti muhsu tehwijâ kahdâ pagastâ buhs tik leelas jukas un eekschejas kildas, kà Raunâ. Daschadas prahwas teek turpinatas un nesinam kad un kà tàs beigsees. Muhsu pagasts ir kà skatuwe, kur teek uswesta behdu luga, kurâ teek zilweku netikumi, kà: paschlabums, eenaids un skaudiba istehloti. Nedarbi, kà sahdsibas u. t. t. noteek deesgan beeschi. Trihs tumsoni sehd patlaban droschâ weetâ, ziti, peerahdijumu truhkuma pehz, staigà iszeltu galwu sawâ wakâ. Muhsu kaiminôs (kahdâ kaiminu pagastâ) kahds saimneeks O . . . jau gadeem weikli peekopj negehligu krahpneeka weikalu, eestahstidams lehttizigeem kautineem, ka Rigâ dabunama „mihkstà" (wiltota nauda) un gadas ari tahdi, kas pahrwareti no mantas kahribas, tiz blehscham un brauz pa dselszelu us pilsehtu lihds, kur tad sinams teek smalki „apkopti" (peekrahpti). Manigais „scheftineeks" brauz beeschi, pat pa dini reises nedelâ us Rigu. Sawadajam weikalneekam ir sinami palihgi us semem un Rigâ atkal „draugi". Ari nupat pagahjuschâ, 1894. gadâ, kà rakstitajam sinams, ir daschi krituschi scha „meistera" nagôs un pasaudejuschi kahdus simtus.

Muhsu Dseedaschanas beedriba, zensigà skolotaja M. Kesnera kga wadibâ isrihko pa reisai basaru jeb teatri labdarigeem mehrkeem un puschko swehtkôs Deewa kalposchanu daschàm dseesmam. Ari jaunais pagasta rakstwedis ar sawu weiklo ehrgeku spehleschanu basnizâ, pazilà klausitaju sirdis. No wisas sirds jawehlas, ka schinis gruhtajôs laikôs meers un weenprahtiba atgreestos Raunas kalnôs un lejâs. Laimigu jaunu gadu wiseem, it wiseem! Lai nowelas slogs no ikweena kruhtim, lai atausi labaki, laimigaki laiki! Sk.

No Wez-Gulbenes. Mehs Wez-Gulbeneeschi skaitamees par Maleneescheem un par teem mums ari jaatsihstas, jo dsihwojam tak Widsemes-Maleenâ. Maleneeschi wispahri tikuschi un ari tagad pa dakai teek eeskatiti, kà tahdi, kas ziteem isglihtibas sinâ pakalâ. Zik schahdi eeskati pamatoti, to newar ar weenu wahrdu nosazit. Tadehl, domaju, nebuhs neinteresanti, ja reisu reisem minesim par sewi ari kahdu wahrdu laikrakstôs.

Wez-Gulbeneeschi wisi wehl ir rentneeki. Seme pee tam naw nekahda labà, tas pats ari sakams par plawam. Tikai tà saukteem „Lejasgaleescheem", kas dsihwo gar Pededsi (Aisweekstes peeteka), ir labas plawas, kapehz tee ari war nodarbotees ar lopkopibu. Bes tam teem ir wairak isdewibas pelnâs braukt, tadehl tee ari zaurmehrâ ir turigaki, bet wispahri turibas sinâ Gulbeneeschi stahw koti semu. Un pee Wez-Gulbenes apstahkleem gruhti ari pee turibas tikt.

Par sabeedrigo dsihwi tapehz naw neko ir runat. Naw mums beedribas, naw bibliotekas, naw preekschlasijumu wakaru, naw ari ne konzertu, ne teatru; mehs wislabaki eewehrojam wahrdus: „katrs preeksch sewim, Deews preeksch wiseem". Ar mas isnehmumeem naw mums ari draudsigas priwatas sadsihwes, ihpaschi to starpâ, kam sche buhtu jarahda preekschsihme: muhsu walsts, kà ari apkahrtejee skolotaji sateekas tikai daschas reises gadâ. Ko mehs lai no wineem mahzamees?!

Nahkoschu reisi pahrrunasim Gulbeneeschu dsihwi no zitas puses. Septitais Maleneetis.

Ulbrokas muischâ, 12 werstes no Rigas, nesen noslihzinajàs kahda jauna skuke, ~~kuru deeneja pee~~ weetejà ~~muischas~~ ihpaschneeka par istabas meitu. Wina bija 13. dezembrî ap plkst. 7 no rihta is dsihwokla isgahjuse un netika pehz tam wairs redseta. Pehz wairak stundam sahka pehz tàs nopeetni meklet, kamehr beidsot ari isdewàs lihki atrast tuwejâ eserâ ne tahlu no ahlinga sem ledus. Nelaimigà bija eelehkuse ahlingî, bet tà kà ahlinga weetâ ir deesgan sekls, tad lihduse sem ledus gabalinu tahtak. — Pehz iswilkschanas is uhdena israhdijàs par weltigeem wisi atdsihwinaschanas lihdsekli. Laudis runà, ka paschslepkawibas zehlons esot par nelaiki ispaustàs nepateesàs baumas. (D. L.)

Mangalu pagastâ Widsemes gubernators atwehlejis ~~Jurim Minkam ta mahjâs eerihkot tschuguna leetawu, bes twaiku dsinekla.~~ (W. G. A.)

Rujenes-Ternejas pagasta Selgu mahju saimneekam Widsemes gubernators atlahwis eerihkot dsirnawas ar suta dsinekli.

Rujenes-Ternejas pagasta Napu mahju saimneekam Widsemes gubernators atlahwis eerihkot dsirnawas ar twaiku dsinekli. (W. G. A.)

Jurjewu ar Oberpahli nahkoschâ gadâ saweenoschot zaur telegrafu.

No Baukas. Weetejà pilsehtas dome nolehmusi us nahkoschu gadu pamasinat wihna pagrabu turetaju skaitu par weenu masak, un wajadseja nelaimitei gaditees pee baloteschanas, ka akurat weetejà Pahrtikas beedriba ta wainigà, kuru jasaudê schitàs teesibas. Saprotama leeta, ka beedriba eesneegusi pahrsuhdsibu gubernatora kungam un spehrusi solus aisrahdit peenahzigâ weetâ, ka pilsehtas walde isdod atlauju us schahdu tirgoschanos tahdeem, kureem likums leeds tirgotees ar dsehreeneem. Redsès, kas buhs. — Wehrojot muhsu semkopju gruhtos laikus, Stepermana grahmatu pahrdotawa, dsird, nodomajusi us nahkoschu gadu apgahdat mums semkopjeem Rigas laikrakstus par paseminatu maksu. Tà „Deen. Lopa" maksàs par gadu 4 rbl. 50 kap., „Balt Wehstn." tàpat, „Balss" 2 rbl. 50 kap. un „Mahjas Weesis" tikai 1 rbl. 80 kap. kopâ ar peelikumeem (Rigâ 1 r. 75 k.). Kur schajôs laikôs katra kapeika dahrga, tur schahda rihziba ar atsinibu japeemin; sewischki „Mahjas Weesis", kursch muhsu pusê par tik mihku weesi palizis, ko gaida ar nepazeetibu, par tik semu maksu spehs isplatitees leeliskâ mehrâ. Akots.

Kuldigâ, kà mums sino, 18. dezembrî israhdija muhsu apdahwinatàs dsejneezes Aspasijas lugu „Saudetas teesibas", kura atraduse leelu peekrischanu, kà tas ar zitadi nebija domajams. Mums gadijàs nesen runat ar kahdu zeenijamu mahti, sirmgalwi, kura senak par teatri runaja tikai kà par kumedineem, bet pehz lugas „Saudetas teesibas" usweschanas ta isteizàs par teatri daudz atsinigaki, sazidama: Nu ja, kad tahdas tik nopeetnas is dsihwes grahbtas lugas israhda, kuras zilweku pamudina daudz ko dsihwê pahrdomat, tad es atsihstu, ka teatris par leelu swehtibu un tam leels swars un nosihme tautu dsihwê.

Jaunpilî (Kursemê) par mahzitaju eewests Aleksandrs Bernewitzs.

Demes basnizina (Augsch-Kursemê) ~~kura~~ bija jau ap 130 gadus weza un no koka, nesen ~~nobega~~. Basniza bijuse apdroschinata par 1500 ~~rbl.~~, bet ne tà sadeguschàs

basnizas leetas un rihki. Uguns zehlusees no gehrbkambara krahsns, kura nebija wairs nekahda stiprà.

No Rahdenes. 18. dezembra wakarâ, kà „D. L." sino, Erkenu mahju saimneekam nodeguschi laidars un rija, pee kam sadeguschi itin wisi lopi, kà zuhkas, aitas, gowis, sirgi. Saimneekam un rentneekam saudejumi koti leeli, ihpaschi rentneekam leela nelaime, jo tam ari 1893. gadâ kahdâs zitâs mahjâs dsihwojot, sadeguse gandrihs wisa monta. Ari rentneeka swainis, kursch Leischôs dsihwojis un daschas deenas atpakal bijis apdedsis, bijis aisbrauzis us Erkenseem pee sawa swaina, lai tas tam palihdsetu ar kahdu „padegeka" teesu, bet tur saudejis wehl ari sawu sirgu.

Tukuma Weestgà beedriba 21. dezembra wakarâ dedsinaja Seemas swehtku egliti, pee kam tika apdahwinati ap 300 nabadsigu behrnu, gan apaweem, gan apgehrba gabaleem, gan ari maisi un kafiju. Ar atsinibu minama tahda beedribas darbiba. Daudz pateizibas it ihpaschi peenahkas kundsem, kuras rihkojàs teescham apsinigi un ar retu tschaklumu. x.

Wehstule is Nurmuischeem (Talsu aprinkî). Leeluma sinâ Nurmuischu pagasts pahrspehj wisus zitus Talsu aprinki, jo pagastâ ir lihdz 200 mahju. Saimneeki pa leelakai daksai sawas mahjas eepirkuschi, daschi tik wehl rentneeki. Seme mums laba un mahjas esam eepirkuschi par deesgan mehrenàm zenam, tà kà muhsu semkopjeem wajadseja buht gan wairak usplaukuscheem. Tomehr starp dascheem labi pahrtikuscheem saimneekeem atrodam daudzus it nabadsigus. Nesskatotees uz tagadejeem „gruhtajeem laikeem", kur wisi semkopju raschojumi lehti, ir wehl ziti opstahkli, kuri muhsu labklahjibu posta. Agrakajôs, labajôs gadôs esam eeraduschi plaschaki dsihwot, usdsihwot, esam apraduschi beeschi eemest sihwo un „beiriti" un — redsi, tur aisrit daudz muhsu graschu, kurus saimneezibâ leetderigi buhtu warejuschi isleetot. Muhsu dsimts kungs aisleedsa basnizas krogù brandwihnu pahrdot un tagad tur tikai ir alus bode, bet tas mums maz sahp, — naw brandwihna — dseram alu. To redsam skaidri swehtdeenâs un pagasta sapultschu deenâs. Teesas nams no krogus ir tikai daschas asis nost un krogum otrpus zeka ir muhsu deewnoms. Bez mineta kroga mums wehl ir deesgan zitu tahdu eestahschu, kur ari schnabis dabujams. Talsi ari naw tahku — 9 werstes. Tos apmeklejam waj katru peektdeenu, reisam ari swehtdeenâs un tukschâ nekad nebrauzam mahjâ. Wispahri jasaka, ka Talsôs daudzi no apkahrtejeem lauzineekeem eeduhschojas. Sewischki nejauki ir tas, ka swehtdeenâs daschi, kà domajams, uz breemkalnaschanu nobraukuschi, bet wisu brenkatposchanas laiku nosehd schenkî pee garigeem dsehreeneem. Un dsehreenu pahrdeweji nemaz neleedsas tos ari par basnizas laiku pahrdot. Kur mahzitajs no kanzeles un deewgalda draudzi pamahza ar Deewa wahrdeem, tur „schenkî", basnizai pretim, dsirdam korku wilkschanu un glahschu schkindeschanu. Ari mehs labu daku naudinas atstahjam Talsu krodsineeku „schuhplahdês". Daudzi esam eekrituschi ari Schihdeku nagôs, kuri muhs suhz lihdz pehdejam. Gan mums pascheem ir Nurmuischâ krahj- un aisdewu kase, kur par peenehmigeem prozenteem waram dabut naudu aisnemtees, bet daschi to tura par kaunu, negrib rahdit, ka ir bankai paradâ. Wini labaki eet pee Schihdeem, maksà leelakus prozentus, lai — luhk — ziti nesin, ka ir paradneeki; Schihdinsch tahdâ sinâ ir kà mehms. Daschs ari rihkojas deesgan neapdomigi: aistapina naudu no krahj- un aisdewu kases, kur nemaz tik wisai speedigi nebija wajadsigs, un wehlak ir gruhti atdot, waj pat ne-eespehjami, jo gadi ir slikti un sawas isdoschanas negribam luhkot masinat. To deretu itkatram eewehrot, kursch luhko naudu aisnemtees, ka to dara wisu wajadsigakâ brihdî un pee tam wehlak ari zeeschi gahdà par to, ka wajadsigàs atmaksas war ispildit. Nelahgs un wisai nizinams ir eeweesees launums, kà sew galwineekus pee wekseku paraksta dabujam. Tas noteek gandrihs katrreis zaur magaritscham, tàs spehlè galwenako lomu. Pirms apsolas galwot — jadsex magaritschas; kad nauda dabuta — jodsex magaritschas. Paeet seschi mehneschi, wekselis japahrraksta — jadsex ar galweneekeem atkal magaritschas un tà par aisnehmumu solasas leelu leelee prozenti. Waj seno nejauko eeradumu newajadsetu atmest. Waj lihdzeetibu sawam tuwakam lai parahdom par magaritscham? Waram taschu tàpat bez dserschanas galwot aisnehmejeem. Winus jau tà kà tà truhkums speesch un galweneeki winu truhkumu dara wehl leelaku. Scho apstahkli peemineju sewischki wehl tadehk, ka schis launums eeweesees netik ween pee mums, bet zik man sinams, ari it beeschi zitâs weetâs, ari muhsu kaiminu eestahdês. Sewischki nabadsigeem gruhti atrast galwineekus un teem prozenti isnahk wisuleelakee.

Bet kà nu stahw ar muhsu isglihtibu? Mums ir trihs skolas ar tschetreem skolotajeem, kureem ustizeta muhsu jaunà paudze. Schinîs skolâs suhtam sawus behrnus; daschi saimneeki pasuhta sawus dehlus gan wehl ari Talsôs, bet wispahri jasaka, ka drihsak sehscham uz sawa tuklà naudas maka, nekà naudu seedojam sawu behrnu isglihtibai. Wehl masak gaismam par sawu meitu isglihtibu. Un kas lai ari muhs uz to paskubina? Laikrakstus maz dabujam redset, jo tee maksà naudu un naudai ehrtaka weeta, kad to pataisa schkidru un pee tam baudijums wehl klaht. Ir pee mums koti daudz mahju, kur neweena awischu lapina naw redseta. Ja, pat muhsu gaismas awotôs, isnemot warbuht „Latw. Awisi", kuru tàpat eedabun, neredsesi neweena latwiska laikraksta, Wahzu gan. Waj ta naw jauka preekschsihme?! Waj tadehk brihnums, ka swehtdeenâs muhsu krogi pildas, ar ko lai sawu laiku pawadam: laikrakstu mums naw, grahmatu krahtuwes, is kuras waretu smeltees daschu selta graudu, tahdas mums ari naw. Gan skolas biblioteka mums reis bija, bet ta jau saputejuse. Pehdejâ laikâ muhsu skolotaji pulzè muhsu jauneeschus pee wairakbalsigas dseedaschanas jauktâ korî. Daudz gadus bijàm maigâ meegâ nosnauduschees, bet schogad „muhs modinaja laika gars." Pirmajâ atwentê, kur ari draudzes meitas eeswehtija, muhsu koris dseedaja basnizâ dseesmu: „Kungs, muhsu Deews." Pagasta skolas mahja ir dischа un stalta no ahreenes, bet ne tà no eekschpuses. Wisas mahjas eedalijums ir koti nepraktisks. Daschas telpas stahw pawisam tukschas tadehk, ka nekahrtigi eedalitas. Daschâs istabâs naw wis grihdas, bet kalku un grants klons, kursch bedru bedrem isdausits. Kà jau teizu, skolas nams ir tik leela mahja, diwu stahwu, daschas istabas pat stahw tukschas un tomehr naw behrneem, ne ari skolotajeem ateju weetu, bet tàs ustaisitas ihpaschâ naminâ skolas pagalmâ kopâ preeksch puikam, meitenem un ari skolotajeem. Waj tas neisklausas deesgan ehrmoti — un tomehr ir pateesiba? Skolenu gulamàs istabas atrodas nama augschstahwâ, tà tad waram eedomatees, kahds gabals behrneem nakts laikâ jaeet, nereti gulot saswihduscheem tuhlit saltâ gaisâ un wehjâ. Scho nebuhschanu wisadâ sinâ wajadsetu nowehrst un par muhsu „masino" weselibu wairak ruhpetees. Kà apkopjam sawus nabagus? Teem peespreeschanu gan usturu, bet tee ir isklihduschi pa mahjam, ziti eet ari ubagot, ziti swehtdeenâs stahw pee basnizas durwim un sauz pehz palihdsibas no basnizeneem. Muhsu tik leelajâ pagastâ wehl lihdz schim naw peeteekoscha nabagu nama, kur muhsu nespehzigee nabadzini waretu meerâ sawu muhscha wakaru sagaidit. Pehdigi esam nahkuschi pee eeskata, ka tahds ir gan wajadsigs un zerešim, ka drihzumâ zelsees plascha nabagu patwersme. Atkal buhtu jawehlas, ka paschu labâ ehka kahrtigi buhtu eerihkota. Leetpratejeem wajadsetu eepasihtees ar zitôs pagastôs jaunakâ laikâ buhweteem nabagu nameem peem. Dschuhkstê. Sewischki uz to buhtu jaleek leels swars, ka nams buhtu kahrtigi eedalits un eetaisits un pilnâ mehrâ ispildîtu sawus pagehrejumus. Ar scho beigsim sawu wehstuli par Nurmuischeem un luhdzu aisbildinat, ka man daschs ruhgts wahrds bija jateiz. Bet wisi kaunumi jaisnihd un jalabo kur war labot. Negribu muhseneeschus it nekahdâ sinâ kaut kà aiskahrt, bet tik aisrahdit uz daschadeem sadsihwes kaunumeem un augoneem, kuri buhtu dseedinami un to newar wis panahkt, strutojoschu augoni glaudot. Akotiņš.

c) No zitàm Kreewijas pusem.

Is Eiropas-Kreewijas ikgadus tuhkstoschàm personu dodas laimi meklet uz Sibiriju. Kà Wakar-Eiropeeschi rauga atrast laimes semi reetrumôs, tà Kreewi austrumôs. Kà awise „Jeniseisk. List." sino, tad no 1885. lihdz 1893. gadam no Eiropas-Kreewijas uz Sibiriju aisgahjuschas pawisam 55,181 gimene jeb 329,631 persona. Wiswairak aisgahjeju bijis 1892. gadâ, t. i. pehz bada gada; tà tad redsam, ka truhkums un slikti apstahkli weizina aiszeloschanu. 1892. gadâ uz Sibiriju pawisam aisgahjuschas 13,239 gimenes jeb 80,015 personas, 1893. gadâ aisgahjeju skaits atkal stipri masinajees, jo tanî no Eiropas-Kreewijas uz Sibiriju aisgahjuschas tik 9853 gimenes jeb 58,018 personas. Schogad uz Sibiriju aisgahjuschas pawisam kahdas 66,000 personas. Pehz Sibirijas dselszeka buhwes pabeigschanas aiszekotaju skaits, kà jadomà, stipri peenemsees. Ari daschi Latweeschi, kà dsird, jau taisotees eet uz Tomsku. Eewehrojot scho kustibu, zeram, ka nebuhs neweetâ, ja turpmak par Sibiriju un tàs apstahkleem pasneegsim plaschakas sinas.

No Jaun-Nikolajewskas. Isg gads muhsu apwidû skaitams pee widuwejeem. — Lauku raschojumu zenas, pee mums, Nowgorodâ, gluschi lihdzigas Baltijas, resp. Rigas, lauku raschojumu zenam. Muhsu zeemâ jau kopsch pawasara rosigi, un kà leekas, ar labakeem panahkumeem zenschas kertees pee „luhgschanas nama" buhwes, kas mums ari ir loti wajadsigs, jo mums naw kur swehtdeenâs saeet un deewkalpojumus noturet. Zerešim, ka schoreis schis eesahktais darbs nepaliks puszelâ, kà jau sche dascha laba un teizama leeta, kas ari ar leelako dedsibu tika sahkta, bet par noschehloschanu drihz ween atkal tika aismirsta. Augschminetà leeta tik tahli wirsinajusees uz preekschu, ka ir jau dabuta waldibas atkauja zelt luhgschanas namu, 10 asis garu un 4 asis platu. Tagad ir eesneegts peenahzigâ weetâ luhgums, lai mums wajadsigos balkus dotu krona meschâ par brihwu, pascheem tos pirkt, buhtu deesgan gruhti, jo katram no muhsu gruntneekeem ir jau tà, schais semkopibas gruhtôs laikôs, ko puhletees, lihdz sadabun wajadsigo sumu noteiktâ laikâ „semneeku bankas," (ar kuras palihdsibu leelakà daka no muhsejeem ir sawas semes eepirkuschi) prozentus un deldejamà kapitala samaksaschanai. Pascheem sawa mescha, kur buhwkokus zirst, mums naw. Scha gada pawasari no muhsu zeema kahdas 3 gimenes aisgahja uz Ufas gubernu uz dsihwi. Wehstulês winas issakotees par jauno dsihwi newisai apmeerinoschi (gluschi kà „M. W." zeen. korespondents „Posarina" kgs), bet wisam tam par spihti wairakas (8) gimenes atkal nahkamo pawasari taisas atstaht sche jau „eesildito" ligsdinu un aiszelot uz tahko Tobolsku uz dsihwi. Aukuperons.

No Sambrawas apkahrtnes (Polijâ). Apkahrtne ap Sambrawu ir puslihdz jauka. Ir ari upes, birses u. t. t., kas tod wehl jo jaukaku isskatu. Seme wairak lihdzena, gruntsseme, melnais ols. Winas eedsihwotaji nodarbojas wiswairak ar rudzu un kweeschu audzeschanu. Semi apstrahdà ar wehrscheem. Tahlak ap Sambrawu ir daschi leeli smilschu klajumi, ko wehjsch ar un ezè. Paschu Sambrawas pilsehtinu apdsihwo gandrihs tik Schihdi, kuri dzen sawas rebes ar apkahrtejeem eedsihwotajeem. Netihriba gan winu starpâ ir koti leela, gandrihs ne zauri newar isskuht aiz leelas smakas. Laiks wehl weenumehr pastahw puslihdz silts, pat pareisei ustihst leetus un ari pagahjuschâ nedelâ weenâ nakti leetum lihstot pareisei sibens spehra. Banderu Janis.

No Rigas.

Seltenem. Tà kà „Mahjas Weesis" seltenem peegreesis alasch wehribu, tad mums no seltenu puses peenahkuschi wairak peeprasijumi, lai tuwak aisrahditu uz praktiskas darbibas saimneezibas skolam, kur seltenes preeksch dsihwes waretu nopeetnaki sagatawotees. Loti preezajamees par zeenito seltenu labo gribu tahlaki isglihtotees un peesawinatees wisu, kas dsihwê derigs.

Mums Latweescheem gan wehl daudz ka truhkst, lai waretu sawas seltenes schai sinâ pilnigi pabalstit — kà peemehram tik nepeezeeschami wajadsigàs laukszaimneezibas skolas, par kuràm buhtu nopeetnaki jagahdà. Bet tagad apskatisim to paschu, kas schimbrihscham muhsu seltenem ir peeejams, kur tàs war preeksch dsihwes nopeetnaki sagatawotees, lai buhtu kreetnas nama mahtes, kà ari ja tas wajadsigs, paschas patstahwigas maises pelnitajas.

Weena no eeteizamakàm skolam schai sinâ — ir Rigâ tà sauktà „Mädchen Gewerbeschule" — meitenu amatneezibas skola, kura tagad atrodas Antonijas eelâ Nr. 3 a. Schai skolâ ir mahzibas preekschmeti daschadi eedaliti, lai zik eespehjams jaunawam atweeglinatu brihwi iswehletees, kahdam mahzibas preekschmetam tàs grib peegreestees un tajâ pamatigaki isglihtotees. Jaunawas teek usnemtas gan tahdas, kuras jau apmeklejuschas kahdu augstaku meitenu skolu, gimnasiju, kà ari tahdas, kam naw eepreekschejas isglihtibas un kas neprot pat Wahzu walodu. Tur war isglihtotees par behrnu dahrsneezem, rokdarbu skolotajam, sihmeschanas skolotajam, bonem (masaku behrnu skolotajas), kaseerenem (grahmatwedem), mahksligu rokdarbu strahdneezem, apgehrbu schuwejam, weschas schuwejam, kà ari par smalkàm saimneezem un smalkàm weschas masgatajam u. t. t. Loti nopeetni un stingri uz to teek raudzits, ka jaunawas ari teescham kreetni strahdatu un ko derigu mahzitos. Kreetnàm un uszihtigàm skolneezem, ja tàs wehlas, teek ari no schis skolas apgahdatas labas weetas, kur tàs tajôs preekschmetôs, kurôs nopeetnaki sagatawojuschàs, war tahlak darbotees, kà skolotajas, grahmatwedes, saimneezes u. t. t. Schai sinâ tad ari tahdàm jaunawam, kuràm jadomà, ka tàm pascham par sewi wajadsès gahdat, war eewehlet eestahtees schinî skolâ, jo tad jaunawa war buht droscha (ja tikai pati buhtu kreetna), ka tai tiks ari kreetna weeta apgahdata — kas zitadi deesgan gruhti nahkas.

Eewehrojot to, ka daschas lauku seltenes wehletos tikai kahdus pahra mehneschus eenahkt pilsehtâ, weenâ waj otrâ preekschmetâ tahlak isglihtotees, tad ari tas ir eespehjams schai skolâ, bet pats par sewi saprotams, ka daudz kreetnaki warès isglihtotees, ja paliks wismaz pusgadu, tai laikâ ari war kahdus trihs waj tschetrus preekschmetus eemahzitees, tà peemehram wahrischanu, grahmatweschanu, masgaschanu, rokdarbus waj ari kahdus zitus preekschmetus. No plaschàs skolas programas minesim tik kahdus preekschmetus, kas muhsu seltenem eewehrojamaki — kà tee eedaliti un zik par teem jamaksà.

Sagreeschana — mahzibas laiks 1 semestris, mahziba teek pasneegta 4 stundas nedelâ, maksà 10 rubl. par semesteri. Wahrischana un saimneeziba — mahzibas laiks 1 semestris, mahziba teek pasneegta 15 stundas nedelâ, par ko jamaksà 35 rubl. semestri. Masgaschana un daschadas weschas pleteschana — mahzibas laiks 2 mehneschi, maksà 5 rubl. Grahmatu weschana, weenkahrscha — mahzibas laiks 3 mehneschi, mahzibu pasneedz 3—4 stundas nedelâ, maksa 15 rbl. par 3 mehnescheem. Mahziba dubult grahmatu weschanâ maksà tikpat daudz. Schuhschana, (preeksch tahdàm, kas jau pamahzijuschàs) mahzibas laiks 3 mehneschi, 12 stundas nedelâ, maksà par 3 mehnescheem 20 rubl. waj ari ja grib tikai kahdu mehnesi mahzitees, tad jamaksà 7 rubl. — Sihmeschana, 6 stundas nedelâ, maksà par mehnesi 6 rubl. Smalki rokdarbi, selta un sudraba, kà ari raibi isschuwumi un spitschu pagatawoschana, 6 stundas nedelâ, maksà par semesteri 15 rubku, par mehnesi 5 rubl. — Schuhschana, preeksch tahdàm, kas wehl neprot schuht, mahzibas laiks 2 semestri, 7—8 stundas deenâ, maksà par semestri 14 rubli. Bez jau mineteem preekschmeteem ir wehl daudz ziti un ihpaschi skolotaju kursi. Seltenes, kà ari to wezaki, kas wehlas ar schàs skolas darbibu eepasihtees, war noeet to apskatitees. Tikdaudz waram par scho skolu no sawas puses teikt, ka tur isglihtojuschàs jaunawas teek koti zeenitas, tiklab kà nama mahtes sawâ saimneezibâ, kà ari pee sweschem laudim weetâs, kur tàm paschàm sew ustura ja-

nopelna. Wehl sawàm zeen. seltenem waram teikt, ka tàs, kuras grib nahkt wahrischanu, saimneezibu mahzitees, isglihtotees par smalkàm saimneezem — lai nahk labak rudenî, nekà pehz Seemas swehtkeem, jo rudenî war ari mahzitees daschadu auglu eetaisischanu un saftu eewahrischanu, kas seemas semestrî nenahk preekschâ. Par zitàm skolam pasneegsim turpmak aisrahdijumus.

Rigas Latweeschu teatris Seemas swehtku israhdês, kà tas jau bija paredsams, bija koti labi apmeklets, lai gan israudsitàs lugas nebija nekahdas eewehrojamàs. Akteeri spehleja apmeerinoschi. Jauna gada deenâ 1. janwarî 1895. g. pulkst. 7 wakarâ israhdis „Jischkehrdetaju", romantisku pasaku ar dseedaschanu no Ferdinanda, Raimunda, Treju kungu deenâ, 6. janwarî 1895. g. pulkst. 7 wakarâ — behdu lugu „Narzisu" no Beachvogela un swehtdeen, 8. janwarî tàpat pulkst 7 wakarâ — „Sapni wasaras nakti", romantisku teiku 5 zehleenôs no leelà Anglu dsejneeka Scheksspira.

Rigas Latw. Labdar. beedriba isg. zeturtdeen, 22. dezembra wakarâ Rigas Latw. beedr. sahlê dedsinaja Seemas swehtku egliti, pee kam tika apdahwinati 50 nabagi un 71 behrns. Pawila basnizas mahzitajs Waltera kgs ihsôs wahrdôs aisrahdija uf eglites nosihmi un paskubinaja masinos staigat Kristus pehdâs.

Teatra israhde Wahzu Amatn. beedribâ bija peewilkusi milsum daudz publikas, tik daudz, ka wisi newareja ne biletes dabut! Par paschu israhdi runajot jasaka, ka pahra mehginajumu wairak nebuytu neko kaitejuschi. —s.

Adolfa Allunana kungs, kà mums no droschas puses sino, 29. janwarî weesoschotees Rigâ, Wahzu amatneeku beedribas telpâs, kur israhdischot zeen. weesa original lugu „Seschi masi bundsineeki".

Tornakalna Latw. palihdz. beedr. Jaunâ gadâ, 1. janwarî pulkst. 4 pehzp. dedsinàs (Altonawâ, Zeribas beedr. sahlê) egliti un pehz eglites pulkst. 8 sahksees deja

Teesu leetu nodaļa.

Jaut.: „Waj ir brihw sawâ mahjâ schaut swirbulus, wahrnas, schagatas un zitus kaitigus putnus?"

Atb.: 1892. gadâ isdoto medibas likumu 19. pants saka, ka ir atlauts katrâ laikâ isnihzinat plehsigus swehrus un putnus wisadeem lihdsekleem, isnemot nogisteschanu, tà tad drihkst ari schaut bes kahdas sewischkas atlaujas. 20. pants pee plehsigeem putneem peeskaita bes mineteem wehl: ehrgkus, wanagus, klijanus, krauklus, kowahrnus, uhpjus un puhzes.

Jaut.: „Esmu galwojis par sinamu naudas sumu, kuru mans pasihstams A. aisnehmàs no kahdas aisdewu kases un kura atmaksajama kases statutôs noteiktâ laikâ. Maksaschanas terminsch pagahja, galwenais paradneeks A. nesamaksaja paradu un pehz tam es atteizos no galwoschanas. Gadu wehlak kases direkzija suhdseja paradneeku pee teesas, kura ari peespreeda kasei prasito sumu. Kases direkzija kawejàs paradu peedsiht un pa tam paradneeks krita konkursâ un kase nedabuja neko. Tagad kase zaur teesu prasa no manis, lai es kà galweneeks samaksaju paradu. Waj es newaru no maksaschanas atswabinatees?

Atb.: Ja galweneeks pee galwoschanas naw nosazijis, ka winsch galwo tikai lihdz sinamam terminam, tad winsch par paradu ir atbildigs wisu laiku, kamehr ween parads pastahw un weenpuseja atsazischanàs ne-atswabina wis galweneeku no atbildibas. Ja ir paredsams, ka galwenais paradneeks war kluht nespehzigs maksat (dehl saudejumeem waj isschkehrdibas), tad galweneeks war prasit no wina droschibas (weet. lik. III. d. 4539. p.), waj pat usaizinat kreditoru, lai winsch sahk suhdsibu pret paradneeku un tahdâ wihsê nodroschinat sewi pret saudejumeem. Ja tas naw darits, tad schinî gadijumâ Juhs wehl waretu aissargatees pamatodamees uf 4549. panta, kursch saka, ka galweneeks teek atswabinats no sawa peenahkuma, ja kreditors zaur sawu palaidigo rihkoschanos un pehz apstahkleem neatwainojamu nowilzinaschanos ir kawejees peedsiht paradu no galwenà paradneeka.

Jaut.: „Esmu aisdewis kahdam semneeku mahjas ihpaschneekam leelaku sumu naudas. Bet diwus gadus atpakal minetais ihpaschneeks dahwajis sawu mahju lihdz ar kustamu mantu sawam dehlam, ar nosazijumu, ka tam jaismaksà jaunakeem brahleem sinama suma naudas, tàpat ari dascheem wina paradneekeem, bet par manu paradu winsch naw neko minejis. To sinat dabujis, es schogad apsuhdseju sawu paradneeku pee meera-teesnescha, kursch uf parada sihmes pamata nospreeda, ka man jadabun no wina mineto naudas sumu. Bet tà kà tehwam nekahdas mantas naw, no ka waretu peedsiht, tad luhdsu isskaidrot, waj es waretu paradu prasit no dehla, kas mahju dabujis? Un ja war, ko tad man buhs darit?

Atb.: Par dahwinatu teek usskatita un pahreet vilnigi dahwanas sanehmeja ihpaschumâ tikai ta mantas data, kura atleek, kad atnem nost wisus dahwinataja paradus, kuri winam bija tanî brihdî, kad winsch sawu mantu dahwinaja dahwanas sanehmejam. Tamdehl ja dahwinatajs nespehj samaksat minetos paradus, tad scho paradu dewejeem ir teesiba peedsiht sawus prasijumus no dahwinatàs mantas, jeb ari dahwinatajs pats war pagehret, lai dahwanas sanehmejs winam dod tikdaudz atpakal, zik wojadsigs scho paradu nomaksaschanai. Tà nosaka weet. likumu III. d. 4494. pants. Lai Jums buhtu drosches peerahdijums, ka tehwam, Juhsu paradneekam, naw mantas, tad greeschatees ar ispildu raksstu pee teesas pristawa, jeb tàs personas, kam uslikta spreeduma ispildischana, lai winsch peedsen Juhsu paradu. Teesas pristaws, jeb minetà persona, nekahdas mantas pee paradneeka ne-atrasdams, isdos Jums uf Juhsu luhgumu leezibu par to. Ari no krepostnodalas Jums jaisnem israksts par to, ka tehws dehlam mahju dahwinajis. Tad uf mineto 4494. pantu pamatodamees eesneedsat peenahzigai teesai suhdsibu pret dehlu, klaht peelikdami sekoschus dokumentus: 1) noraksstu no meerteesnescha spreeduma, 2) augschmineto leezibu no pristawa un 3) israksstu no krepostnodalas.

Jaut.: „Waj man ir brihw staigat pa sawu grunti (sawas mahjas robeschâs) ar peelahdetu plinti?"

Atb.: Ja kahds plinti grib turet un ar to staigat, tad tam wispirms jaeewehro polizijas noteikumi un nosazijumi par wispahrigu droschibu. Tà par peem. nedrihkst staigat ar peelahdetu plinti tur, kur kustas jeb atrodas daudz laudis. Tàpat ja kahdâ apgabalâ wajadsiga polizijas atlauja plinti turet, tad wajaga isgahdat sew tahdu atlauju.

Kas sihmejas uf jautajumu, waj ir brihwi saimneekam staigat ar peelahdetu plinti sawas mahjas robeschâs, lai aissargatos no usbrukumeem, tad aisleegts apstaigat sawu grunti ar plinti naw, tikai nedrihkst netihschi pee tam kahdu saki noschaut. Adw. S.

Tirgus sinas.

Rigâ, 27. dezembrî 1894. g.

Rigas labibas tirgus wehl weenumehr rahms. Eewehrojami lihgumi netika falihgti.

Rudzi turas zenâ. Kreewu rudzus uf 120 mahrz. pamata schejeenes wajadsibam pahrdewa par 56—57 kap. pudâ, kamehr Kursemes rudzi dabujami par 52—54 kap. pudâ.

Kweeschi pastahwigi stingri. Pahrdeweji prasa tahdas zenas, kahdas pirzeji pehkot kweeschus isweschanai uf ahrsemem. newar maksat.

Meeschi rahmu. Par Kreewu meeschem, atteezotees uf to labumu, dod 44—53 kap. pudâ.

Ausas koti rahmu. Wideja labuma ausas dabujamas par 47—49 kap. pudâ, labakàs sortes ausas par 52—53 kap. pudâ un gaischàs labàs ausas masàs partijàs par 56—62 kap. pudâ.

Brahka linsehklas nogaidoschi. Stepju sehklas dabujamas par 110—115 kap. pudâ, schahwetàs sehklas par 104—107 kap. pudâ.

Kanepes bes apgrostjumeem. Zena 107 kap. pudâ.

Kanepaji rahmatu, pahrdeweji, kà leekas, drufzin peelaidigaki.

Lini drufku rostgaki. Peewedumi wairojuschees. Labais zeka laiks stipri weizinaja linu suhtischanu uf pilsehtu.

Pahrtikas zenas Rigâ:

	kap.		kap.
Sweests, mahrzinâ .	25 — 27	Ahboli, puhrs . . .	600—700
Zuhkas gala, pods .	200—225	Skabbs krejums, stops	50—60
Wehrscha gala, mahrz.	8 — 12	Olas, schoks	130
Schahweta aitas gala, mahrzinâ	7—9	Medus, schuhnâs waj tezinats, mahrzinâ .	35—40
Swaiga aitas gala, mahrzinâ	7 — 10	Sihpoli, stops . . .	5
Tela gala, mahrzinâ	12 — 18	Reekstî, stops	10
Schahwets schkinkis, m.	16	Meeschu putraimi, stops	7 — 10
Schahw. spekis, mahrz.	20	Sirni, stops	7 — 10
Sofes gabalâ, 5 mahrz. smagas	100	Kurs. kweeschu bihdeleti milti, mahrzinâ . .	3
Wistas, gabalâ . . .	30 — 60	Kalteti zigorini, stops .	6
Pihtes, gabalâ . . .	60 — 90	Kalteras berwikas, mahrz.	50—60
Kartupeli, puhrs . .	60— 90	Dsehrwenu ogas, stops	6

Leepajâ.

Rudzi uf 120 mahrz. pamata maksà 51—54 kap. pudâ.
Meeschi maksà 46—47 kap. pudâ.
Ausas atteezotees uf to labumu, dabujamas par 51—77 kap. pudâ.
Linsehklâs par 7 mehreem dod 103—111 kap.
Kanepes maksà 113 kap. pudâ.
Griki uf 100 mahrz. pamata maksà 66 kap. pudâ.
Sirni maksà 51—60 kap. pudâ.
Klijas maksà 36—46 kap. pudâ.
Saules puku sehklas maksà 64 kap. pudâ.

Labibas zenas (pudôs) 23. dezembrî.

	kweeschi	rudzi	ausas	meeschi
Peterburgâ				38—42
Leepajâ	—	50—53	47—67	40—47
Noworosijskâ	48—58	39	42	37
Maskawâ	61—76	39—48	36—53	28—38
Jelzâ	48—78	20—41	23—40	—
Warschawâ	62—74	45—50	49—64	45—48

No ahrsemem.

Wahzija. Wahzijâ jaunu gadu wispahrigi sagaidija druhmàm, baigàm domam par nahkotni. Wahzijas eekschejee apstahkli stipri sareschgijuschees, tà kà tuwakâ nahkotnê pat war iszeltees nopeetni behdigi skati. Nemeers wisàs lauschu aprindàs manami peenemas. Jaunà Hohenlohes ministrija naw atraduse schehlastibu pat konserwatiwo azis. Wispahrigi atsihst, ka firmais Hohenlohe naw spehjigs schinis grutajôs laikôs wadit waldibas laiwinu, tàs wadiba jaustizot stiprakàm rokam. Tauta atkal newar aprast ar domam, ka tai grib atnemt daschas teesibas un aprobeschot sapultschu brihwibu, preses brihwibu u. t. t. Masakee Wahzu waldneeki atkal koti nemeerâ, sewischki tadehl, ka keisars Wilums par teem neko neistaisot, bet rihkojotees tihri tà, it kà winsch buhtot weenigais kungs Wahzijâ. Tà tad wisur manama ruhgschana. Wahzijas weeniba draud isirt, wismaz stipri wahjinata. Deenwidôs Wahzu awises jau itin meerigu sirdi atklahti usstahjas pret Pruhschu warmahzibam, aisrahdidamas, ka Deenwidus-Wahzeem jaturotees zeeschaki kopâ pret Pruhscheem. Deenwidus-Wahzu waldneeki, kà peemehram Wirtembergas karalis, Badenes leelherzogs un Bawarijas (leelakà walsts pehz Pruhsijas) pawaldonis (Bawarijas karalis, kà sinams wahjprahtigs) azim redzot pabalsta scho kustibu pret Pruhsiju. Frantschu awise „Journal des Dèbats" issakàs, ka Wahzijas weenibai draudot nopeetnas breesmas, t. i. Wahzija atkal warot saskalditees wairakàs masakàs walstinâs. Lai gan tas, wismaz wehl schimbrihscham naw domajams, tad tomehr Wahzijas apstahkli koti sareschgiti un bihstami. Daudzi, jau pat Bismarka pretineeki sahk raudsitees uf Bismarku, kà uf Wahzijas glahbeju no draudoschà posta, bet ka Bismarks nahks pee waldibas stuhres, netizami.

Franzija. Awischu schkandals kà negrib tà negrib aprimt, arweenu wairak teek wilktas deenas gaismâ leetas, kas Franzijai nedara nekahda goda. Ari Aif-Indijas gubernators Lansans stahwejis zeeschâ sakarâ ar „godigajeem" awischneekeem un dascheem no teem, kà peem. awises „Paris" isdewejam Kaniwê peesuhtijis daschas swarigas sinas par waldibas noslehpumeem. Saprotams, ka laikraksteem par tahdeem kreetneem kukuleem atkal no sawas puses wajadseja Lansanu slawet, ko tee ari darija, usdseedadami Lansanam tahdas slawas dseesmas, ka tihri bija jadomà, ka Lansans waj godigakais zilweks un leelakais walstswihrs wisâ attihstitâ pasaulê un to tikai wehl wajadsetu sehdinat uf Frantschu republikas presidenta krehslu, jeb ari israudsitees preeksch ta wehl kahdu zitu leelaku walsti. Lansans tagad sinams atzelts no amata. Dehl tehwijas nodoschanas noteesatais wirsneeks Dreifuss pastahwigi japaleezinot, ka tas newainigs. Madagaskaras salâ Frantscheem, kà leekas, wis nebuhs tik weegli uswaret, asinis pluhdis straumem. Howasi, kuri apbrunoti jaunlaiku eerotscheem, nodomajuschi Frantscheem sirdigi pretotees. Wairak bijuschi Anglu wirsneeki eestahjuschees Howasu armijâ un tos wadischot karâ pret Franziju.

Anglu wirsneeku isturescharàs sazehluse Franzijâ pret Angleem stipru ihgnumu. Madagaskaras sala ir leelaka par paschu Franziju un kalnaina. Madagaskaras salâ sagaidamas asinainas kaujas. To eewehrojot nahkoschâ numurâ pasneegsim pahrskatu par Madagaskaras salu.

Turzija. Nemeeri un sadurischanàs Turzijâ parastas leetas. Kà awise „Nowosti" sino, tad Makedonijâ kahdi 2000 Greeki usbrukuschi kahdam klosterim. Polizija bijuse par nespehjigu satrazinatos nemeerneekus sawaldit un tapehz saukti kara pulki palihgâ. Eewainoti tikuschi daudz. Ari daudzi aizeetinati.

Karsch Riht-Asijâ turpinas. Leelakas kaujas naw notikuschas. Japaneeschi naigi solo uf Kinas galwas pilsehtas Pekingas pusi, kuru tee, kà is wisa redzams, nodomajuschi eenemt (nahkoschâ numurâ pasneegsim tuwakas sinas un aprakstu par Pekingu). Kinâ walda jukas, no nopeetnas atgainaschanàs newar buht gandrihz ne runa, Kineeschu karapulku wadoni israhdas par pilnigeem neprascham kara leetàs. Korejas deenwidus dalà Tonghaki sazehluschi nemeerus un dibinajuschi patstahwigu karala walsti, kuru nosaukuschi par „Kainanu." Karala walsts newar buht bez karala waj karaleenes, tapehz ari jau israudsits un issludinats kahds Nienga zilts lozekklis par jaunàs walsts karali, bet kà jadomà, ta laimes deenas beigsees, jo Japaneeschi, kà jadomà drihz saruhktinàs jaunà karala sirdi un isgaisinàs ta sapnus par laimigo nahkotni.

Himalaja kalnajôs Asijâ nesen notika kahda dabas parahdiba, kura mums leelakâ waj masakâ mehrâ dod leezibu par semes ahreja isskata pahrwehrschanos. Kahdâ dsilâ Himalaja kalnu eelejâ jeb pareisaki aisâ Gurhwala eezirkni tek kahda masa upite, kura werstju 12 lejup aisas sawienojas ar Ganges upes sahnupi Alaknandu. Sneegam kalnajôs kuhstot jeb leetus laikmetà beigàs strautini leelisti pahrpluhst, dascha laba urdsina pahrwehrschas par breesmigi putojoschu straumi, kura draud wisu isposstit, kas tai zelâ pretim stahjas. Par mineto kalna aisu nu bija pahrkahrees kahds milsigs kalna gabals, kursch 1893. gada beigàs ar breesmigu trokšni nogahsàs no 4000—5000 pehdu augstuma un pinigi aisspostoja aisas schaurumu — ee-eju kahdas 900 pehdas augstumâ un apmebram 1500 pehdas platumâ. Birahi Gangas upite, kura sneegam kalnajôs kuhstot patlaban bija pahrwehrtusees bangojoschâ straumê, nu wairs neatrada isejas, kur waretu notezet. Upes uhdens sahka drihsi usplukst un pee Gonas radàs jauns, kahdas 15,000 pehdas garsch, 3000—8000 pehdas plats un 600—700 pehdas dsilsch esars. Nesen nu minetà esara uhdens isgrausa walni, kursch bija radees kalnam gahschotees un pehrkonam lihdsigu trokšni breesmiga uhdens strahwa gahsàs eelejâ, sawâ zelâ wisu ispostidama. Ganges leja pee Hardwaras breesmigi pahrpluhda un lihdsinajàs milsigai juhrai. Eedsihwotaji paredsedami pluhdus, jau pee laika ttsa paglahbuschees, tà kà zilweku dzihwibas negahja bojà. Bet ja pluhdi buhtu nahkuschi nesinot, tad tanîs tuhkstoscheem zilweku buhtu atraduschi galu, kà tas jau daschôs labôs zitôs pluhdôs notizis. Eedsihwotaju starpâ tomehr jau attihstotees daschadas teikas par pluhdu zehloneem.

Telegramas.

Peterburgâ, 26. dezembrî. Preekschraksti issludinati preeksch polizijas par dsehreenu tirdsneezibas pahrraudsibu tajôs aogabalôs, kurôs dsehreenu pahrdoschanu isdara no krona puses.

Parisê, 5. janw. 1895. g. (24. dezembrî). Schodeen apelazijas teesa isspreeda bijuschâ Wahzu wirsneeka Schönbeka prahwu par speegoschanu. Teesa apstiprinaja spreedumu, pehz kura Schönbeks kà isluhks par speegoschanu noteesats uf 5 gadeem zeetuma un 3000 franku (1 franks = apm. 38 kap.) soda naudas. — Schoriht ari karaskolas pagalmâ notika, kara pulkeem klaht esot, pasihstamà Dreifusa paseminaschana (degradeschana). Kad kahds wezaks unterofizeers winam noplehsa usploetschus un salausa wina sobenu, Dreifuss sauza: „Es swehru, ka es esmu newainigs, lai dsihwo Franzija!" Sapulzejuschees milsigee lauschu bari uf eelas israhdidami, ka tee netiz Dreifusa apgalwojumeem par ta newainibu, swilpa un sauza: „Nahwe nodewejam!" Kad Dreifuss tika wests garam saldatu rindai un gahja garam awischneekeem, winsch teem ussauza: „Pasinojat wisai Franzijai, ka es esmu newainigs!" Daschi reserwas wirsneeki winam tuhdalin atbildeja: „Nost ar Judasu! Nodewejs lai zeesch kluſu!" Dreifuss greesàs pret wineem ar draudoschu skateenu, bet wina waditaji leelgabalneeki to aisweda projam. Zitadi wiss pagahja meerigi bez kahdeem sewischkeem atgadijumeem.

Londonâ, 8. janw. 1895. g. (27. dezembrî). Kà kahda telegrama is Schanghajas sino, tad domajot, ka Japana, eewehrojot tagadejos apstahkłus, wis wehl negrischot ar Kinu slehgt meeru.

Konstantinopolê, 8. janw. 1895. g. (27. dezembrî). Turku laikraksti sino, ka Erzindjanâ atrastas sprahgstoschas weelas, kuras pagatawojot Armeneeschu uskuhditaji, lai waretu labaki laupit un dedsinat.

Wihnê, 8. janw. 1895. g. (27. dez.) Pehz sinam is Erzindjanas, kriminal-teesa no 58 apsuhdseteem Armeneescheem noteesaja 24 uf nahwi, 5 uf nenosazitu laiku pee spaidu darbeem un pahrejos uf 3—16 gadeem pee spaidu darbeem. Nahwes sods pee 16 Armeneescheem, kurus apwainoja par Turku = muselmanu nonahweschanu Armedanas zeemâ, tika tuhlin ispildits, lai gan apsuhdsetee, ko ari winu pases leezina, pa Turku nogalinaschanas laiku atraduschees Konstantinopolê.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernsts Plates.
Atbildigee redaktori:
Dr. phil. Arnolds Plates, Dr. phil. Jos. P. Sàlits.
Дозволено цензурою. — Рига, 27 декабря 1894 г.

Sludinajumi.

Adwokats
A. P. Stroinowskis

tagad dsihwo **leelajâ Kaleju eelâ Nr. 63,** 2 trep. augschâ, pretim pastai.

Usnemas ziwil- un kriminal-prahwu weschanu.

Kreetnus Latweeschu strahdneekus, amatneekus, kalejus, arendatorus un **strahdneezes** aizina uz Kreewiju gop. Чухлома, Костромск. Губ., им. Лаврентьевское. Л. Ѳ. Лемме. 2

Dubult-grahmatweschana.

Grahmatweschana ir weikala un peltnes kompaks.

Grahmatweschana islabo stahwokli, grahmatweschana kapitals.

Katrâ laikâ

pafneedsu **pamatigu mahzibu** dubultâ grahmatu un rehkinu weschanâ, kà jau wairak gadus. Samaksa par to **mehrena.** Isdewigôs gadijumôs tikai **saweem mahzekleem** peepalihdsu weetas dabut. Peeteikschanâs no plkst. 3—5 pehz pusd., Rigâ, Dsirnawu eelâ Nr. 110, parterâ.

J. Sihpols,

praktisks grahmatwedis un Rigas Latw. amatn. pal. beedr. krahj- un atsdewu kasses kasseers.

Jaunekleem

ar peeteekoschu skolas isglihtibu, kuri ari Wahzisku saprot, top no manis, kà jau 36 gadus ilgi, ustizami un lehti mahziba pasneegta **tirdsneezibas** un **lauksaimneezibas** grahmatu weschanâ.

Labeem skoleneem puteejos apgahdat weetas; daudz labu panahkumu usrahdami Esmu jau tuhkstosch kungeem un damam mahzibu pasneedsis, no kureem daudsi ir kà weitalu ihpaschneeki, prokuranti un grahmatweschi Rigâ un zitâs weetâs. Kurss, lihds ar rehkinaschanu, daikraksticschanu un korespondenzi welkas 3 mehneschus ilgi, maksa 50 lihds 75 rbl. Us peeprasijumeem ar raksti jeb mutisku, pasneedsu labpraht tuwakas sinas. Peedahwaju weenam skolenam turklaht pilnu pensiju par 25 rbl. mehnesi.

L. A. Intzé, wez., grahmatweschanas skolotajs jau no 1858. g. sahkot, 3
masajâ Minz-eelâ Nr. 9, blakus Schkuhnu eelai.

Lui Edelberg,

Rigâ, Aleksandra eelâ Nr. 5.
Rigâ, Wehweru eelâ Nr. 8.

Dahrgakmenu, selta, sudraba, pulkstenu un alfenide pretschu krahjums.

Selta leetas:

selta	gredsenus	no	125 kap.	sahkot,
„	roku sprahdses	„	600 kap.	„
„	broschas	„	4 rbl.	„
„	kehdes	„	10 rbl.	„
„	auskarus	„	175 kap.	„
„	slipsu adatas	„	2 rbl.	„
„	brelokus	„	2 rbl.	„

pulkstenus:

selta kungu pulkstenus	no	37 rbl.	sahkot,	
„ damu „	„	17 rbl.	„	
sudraba kungu pulkstenus	no	8 rbl.	„	
„ damu „	„	775 kap.	„	
tehrauda oksidetus pulkst.	„	585 kap.	„	
nikela „	„	475 kap.	„	

bez tam wehl sudraba leetas:

roku sprahdses, gredsenus, broschas, auskarus, pulkstenu atslehdsinas, pulkstenu kehdes, brelokus, portmonejas, papirosu un sehrkozinu doses, daschadus futralus, ka ari tehjglahses turetajus, kuhku dakschinas, seeru un sweestu naschus, zukura doses, sahls doses, bikerus u. t. t.

Modinataju pulkstenu un regulatori.

Leela iswehle no alsenida prezem.

Pastellejumi un islabojumi teek ihsakà laikà, glihti un sem galwoschanas isgatawoti.

Rigâ, Aleksandra eelâ Nr. 5.
Rigâ, Wehweru eelâ Nr. 8.

E. Larsen'a

seltu, sudraba leetu weikals

tagad atrodas:

Leelajâ Jaun-eelâ Nr. 13.

Jaunawu (Jumprawu) beedribas meitenu amatneezibas skola.

Peeteikschanâs uz arodu (Fach) kurseem, kà: uz wahrischanas skolu, uz schuhschanas istabu, uz drehbju pagatawoschanu (skroderschanu,) uz mahkslas isschuhschanu seltâ, sudrabâ u. t. t. taps pretim nemtas 7. janwarî 1895. g., no plkst. 10 lihds 1 deenâ, skolas telpâs, Antonijas eelâ Nr. 3a, 3 trepes augsti.

Mahziba eesahksees 9. janwarî.

Skolas preekschneeziba.

Saimneezibas un rokdarbu skolu preekschneezibu eewehribai.

Eewehrojot to, ka mums no wairak apgabaleem daudz jaunawas peeprasijuschas tuwakas sinas par saimneezibas un daschadu rokdarbu skolam, tad mehs mineto skolu preekschneezibas laipni luhgtum, mums peesuhtit par tamlihdsigàm skolam tuwakas sinas un ari aisrahdit uz skolas naudas leelumu, mahzibas laika ilgumu u. t. t.

Eewehrojot nu daudzos peeprasijumus, kà ari to, ka Latweeschu jaunawas jo deenas jo wairak peegreesch wehribu praktiskàm saimneezibas un zitàm tamlihdsigàm skolam, tad leetas labâ rasi buhtu loti eeteizami, ka tamlihdsigu praktisku skolu preekschneezibas ari laikrakstôs wairak eeweetotu pa sludinajumam, kur starp zitàm tuwakàm sinam, ari nekad nedrihkstetu truhkt aisrahdijuma uz mahzibas laika ilgumu kà ari skolas naudas leelumu.

„Mahjas Weesa" redakzija.

Manas 2

twaika-, spirta-, likeeru-, etika- un balsamu fabrikas

noliktawa

lihds schim
Terbatas eelâ Nr. 18,
no jauna gada sahkot
atrodas

Terbatas un Dsirnawu eelu stuhrî Nr. 10|12,

pretim „Lustiga" weesnizai.

G. A. Bertels.

1

№ 4711.

Odkolonje
(Eau de Cologne)

ar sali-seltainu etiketi,

ir **weenigà** odkolonje, kas 1875. g. isstahdê Kelnes pilsehtâ pee Rein-upes, wisu odkolonju fabrikantu dsimtenê, tapa apbalwota ar **pirmo godalgu.**

Top beedinats no pakaltaisijumeem.

Ferd. Mülhens,

Swanu eelâ (Glockengasse) № 4711, Kelnê pee Reinas.

Saru weikals Rigâ: Schkuhnu eelâ Nr. 15.

J. Jaksch un Co.,

Rigâ,

peedahwà ka **Polifon-fabrikas generalpilnwarneeks** preeksch Wid- un Kurseme, jaunako un skanoschako mekanisku musikas rihku

Polifon,

paschspehlejoschu Nr. 1 par **50** rbl., notes 80 kap. gabl.
paschspehlejoschu Nr. 2 par **35** rbl., notes 55 kap. gabl.
paschspehlejoschu Nr. 3 par **15** rbl., notes 30 kap. gabl.
paschspehlejoschu Nr. 4 par **10** rbl., notes 25 kap. gabl.

Polifona-stahwpulkstenus, pehz stila astrahdatàs ahrpuses, uz pastellejumu par fabrikas zenam.

Tad greeschamus:

Nr. 1, **Orfenion** par **4** rbl., notes 20 kap. gabl.
Nr. 2, **Ariosa** par **15** rbl., notes 50 kap gabl.
Nr. 3, **Aristonus** par **16** rbl., notes 50 kap. gabl.
Nr. 4, **Monopanus,** masus, par **25** rbl., notes 60 kap. gabl.
Nr. 5, **Monopanus,** leelus, par **50** rbl., notes 1 rbl. gabl.

Noschu lapas, kuras pee mums war isspehlet, leelà iswehlê dabujamas.

Zenu rahditaji un noschu saraksti par welti.

Meinholda Accord ziteres par 19 rbl., uz kuràm war spehlet katrs, bez eepreekschejas mahzischanas.

Kabatas un seenas pulkstenu, modinataji u. t. t., pulkstenu kehdes un atslehgas, pulkstenu dakas.

Pulkstenu un musikas rihku islaboschana.

Wihnu tirgotawa un schampanu fabrika

Universel

Grand Champagne.

sec, demi-sec, doux,

pehz Frantschu parauga (pudelês ruhdsis) pagatawots no

Ludw. A. Schweinfurtha,

Rigâ, Grebzneeku (Sinder) un Marstal-eelu stuhrî.

Ihstais Tautas Kalendars 1895.

no **Puhzischu Gederta.** XIII. gadgahjums. **Ar daudz bildem.**

patlaban isnahzis un dabujams wisàs grahmatu bodês. **Maksà 25 kap.**

Saturs: Pareistizigo Kalendars. Kreewu Keisariskais nams. Kalendarijums. Augsti swehtki, kuros eestahdes un skolas slehgtas. Ahrsemju waldineeki. — Schini gadà ir: — Wahrda deenu rahditaje pehz burtu kahrtas. 12 swaigschnu, — mehnescha sihmes. Gada laiki. Saules un mehnescha aptumschoschanàs. Schihdu kalendars. Medneeku kalendars. Swejneeku kalendars. Lopu gruhsnibas un putnu pereschanas kalendars. Jaunee mehri un swari. Daschadas tabulas un pamahzibas. Knauera 100 gadejs kalendars. Ahtruma peemehri. Galwas smadsenu smagums. Baribas weelu saturs daschos swarigajos baribas lihdsekkos. Noteikumi par suhtijumeem par posti. Noteikumi par telegrafu. Twaikonu brauzeeni. Sirgu dselszeki. Dilschonu brauzeeni. Omnibusu brauzeeni. Rigas suhrmanu takse. Adresu kalendars Rigâ. Meera teesas Latwijâ. Tschinu tabula kreewu walsti. Augstskolas, widejas un semakas mahzibas eestahdes Kreewijâ. Tirgi Widsemê, Kursemê un Leischos (islaboti pehz muischu un pilsehtu walschu peesuhtijumeem). **Jaunam gadam. Kugu kapteins Bakis. Nowelle, ar daudz bildem. Eekschsemes atskats par 1894. g. Ahrsemju apskats. Daschi eewehrojami ...ibri. (Ar 12 gihmetnem koka greesumâ).** Semes lodes ...ers un apdsihwojums. Eiropas apdsihwotaji pehz tizibam. Statistinas. ...nas. Kreewijas walsts. Kreewijas garidsneeziba un zitas ...zibai. Kalibas peekopschanas padomneeks. Daschi padomi saimneeschanai. ...spalwam. ...anekdotes. Laupitajs. Wariantes. Ar sweschàm ...

Adolfa ...nana Sobgala Kalendars schinis deenâs isnahks manâ apgahdibâ Rigâ, **Puhzischu Gederta** (Eulenberga) apgahdibâ, **Terbatas eelâ Nr. ...** pascha namâ.

Andeklu no 10 kap. par olekti.

Pee „Gulbja".

Galwenais kokwilnas (bomwilnas) deedsinu, linu un wilnas dsijn **krahjums**

1) **Rigâ,** Kalku eelâ **(19) 35/37,** netahlu no rahtuscha.

Peedahwaju wislabakos **Anglu kokwilnas auschamos deedsinus** wisàs krahsàs par wiseemakàm zenam it sewischki **linu dsijas** is Jaroslawas, Maskawas un weetejàm fabrikam. Jaroslawas dsijas ir it sewischki labi pagatawotas pehz mana ihpascha eerahdijuma, no garseem sihdam lihdsigeem linu pawedeeneem un dabujami gludenà un loti gaischà isskatà un **weenigi tikai** pee manis pa fabrikas zenam.

Wilnas dsijas preeksch auschanas dabujamas wisadàs sortês no 45, 65, 85, 110, 120 lihds 140 kap. mahrz., **zesira wilnas dsijas** preeksch isgresnoschanàs drahnàm dabujamas wisàs krahsàs par 160 kap. mahrz. Bez tam wehl peedahwaju **seltainus** un **sudrabainus deedsinus,** tad ari **pubulainus deedsinus** wissaunakàs modes krahsàs.

Wisas wates sortes par pudu 800, 960, 1060, 1160 kap.

Bez tam wehl leelà iswehlê dabujami **materiali preeksch adischanas** un **rokdarbeem,** kà: **wisadi kokwilnas deegi sekem un preeksch ehkleschanas, Anglu zesira wilna** u. t. t.

Teek pahrrotti ari **swejneeku tihkli** un **wadi, striki, deegi** un zitti peederumi preeksch swejneezibas.

a. **Pascha mekanikà darbnizà** isgatawotee **wadi** un **tihkli;**
b. **mekanika darbniza preeksch seku prezem** un **trikotascham;**
c. **trama sihda** un **daschadu zitu schusamo deedsinu fabrikazija.**

2) **Apteeku, parfimerija, kihmisku** un **krahsu pretschu magasine** u. t. t.,

Kalku eelà, p. Kleina namà.

3) **Linu** un **tuhku pretschu, tepiku** un **zitu manufaktur pretschu magasine,**

Kalku eelà Nr. 35, Benke namà.

4) **Magasine preeksch krahsotàm sihda prezem, kokwilnas** un **wilnas dsijam,** daschadàs krahsàs, **wisadi materiali** preeksch posamenteeru un draperiju darbeem,

Kalku eelà, rahtuscha tuwumà.

Telegramu adrese: **Polapow, Rigâ.** Adrese naudas wehstulem: **P. M. Polapow, Rigâ.** 10

Tuhku, wadmalu un puswadmalu.

Balinatas linu dsijas Nr. 24 10 rbl., Nr. 30 11 rbl. par 20 mahrz.

Drihsumâ isnahks manâ apgahdeenibâ un buhs dabujams wisàs grahmatu pahrdotawàs:

Dahrsneeku Kalendars

ar daudz ilustrazijam.

Praktisks isstrahdats no kreetnakeem leetpratejeem un buhs loti derigs preeksch ikkatra, kas ar dahrsneezibu nodarbojas.

Maksà 50 kap.

M. Jakobsons,
Rigâ, Wehweru eelâ Nr. 7.

Wehrmana parka seemas dahrss.

Ik deenas:

Konzerts.

Sahkums pulkst. 8 wakarà Ee-eja, eerehkinot labd. nodoklus, 35 kap. Tscheku grahmatinas (10 biletes) 3 rbl.

Programas, 5 kap. gab., dabujamas pee kases.

Walde.

Singera original schujamàs maschinas.

Wisaugstakà darba spehja!
Weeglakà rihkoschanàs!
Jaunakee duhreeni!
Leelakà isturiba!

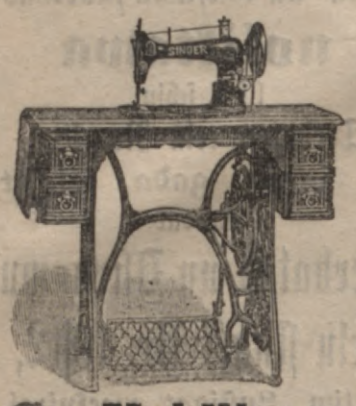

ir tàs ihpaschibas, kuràm **Singera schujamàs maschinas** war pateiktees par saweem nesalihdsinami labeem panahkumeem.

Singera un beedru jaunà familiju schujama maschina

augstroziga **Vibrating Schuttle maschina** ir atkal israhdijusees, kà wisi lihdsschinigee schàs fabrikas raschojumi, par jo flawenu raschojumu; winas konstrukzija deriga paraugam, weegli rihkojama un darbâ nepahrspehjama.

Wairak ne kà diwpadsmit miljonu Singera original maschinu

atronàs leetoschanâ preeksch mahjas wajadsibam, weschas schuhschanas, dahmu konfekzijam un wisadeem ruhpneezibas noluhkeem.

Tschikagâ no wiseem isstahditajeem wisaugstakà usteikschana: 54 godalgas.

Singera original schujamàs maschinas pahrdod uf galwoschanu un ari uf nomakfu bef zenas paaugstinaschanas.

G. Neidlingers, Rigâ, Aleksandra bulwarî Nr. 1.

Filiales wisâs leelakâs eeksch- un ahrsemju pilsehtâs. 3

II ГОДЪ ИЗДАНІЯ ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1895 Г. ИЗДАНІЯ ГОДЪ II.

5 Р. Въ годъ съ приложеніемъ.

на еженедѣльное, политико-общественное и литературное изданіе

„ПРИБАЛТІЙСКІЙ ЛИСТОКЪ“

3 Р. Въ годъ безъ приложенія.

газету мѣстныхъ и общерусскихъ интересовъ съ приложеніемъ ежедневнаго, кромѣ воскресныхъ дней, листка телеграммъ и объявленій.

Открывая подписку на 1895 г., **„Прибалтійскій Листокъ“** вступаетъ во 2-й годъ своего существованія и по прежнему остается вѣрнымъ своей программѣ. Ставя своей задачею содѣйсвіе сближенію Прибалтійской окраины съ центромъ на началахъ примиренія народностей и взаимнаго ознакомленія культурнымъ путемъ, онъ намѣренъ держаться строго исторической объективной почвы, отстаивая интересы и нужды всѣхъ народностей, населяющихъ Прибалтійскій край, и одинаково внимательно изучая ихъ національныя свойства и особенности.

Статьи, помѣщаемыя въ „Прибалтійскомъ Листкѣ“, касаются самыхъ разнообразныхъ сторонъ жизни, какъ-то: **дѣйсвія и распоряженія правительства, передовыя статьи, внутреннія дѣла и хроника прибалтійской жизни, фельетоны, содержащіе въ себѣ большія повѣсти и разсказы, бытовые очерки, стихотворенія и. т. п. Подъ именемъ „Прибалтійскихъ замѣтокъ“ печатается рядъ легкихъ набросковъ, характеризующихъ мѣстную жизнь и дѣятелей.**

Въ каждомъ номерѣ помѣщаются также обзоры политическихъ событій, русской печати и мѣстной нѣмецкой, эстской и латышской, замѣтки изъ области наукъ и искусствъ, о театрѣ и музыкѣ, справочныя свѣдѣнія, историческія были и преданія; наконецъ, подъ рубрикою „Разныя разности“ помѣщается все, что не входитъ въ предъидущіе отдѣлы, но имѣетъ текущій интересъ. Редакція съ своей стороны стремится сдѣлать свое изданіе интереснымъ и содержательнымъ. Начавъ работу съ немногими сотрудниками, въ новый годъ изданія „Прибалтійскій Листокъ“ бодро вступаетъ въ усиленномъ составѣ своей Редакціи, пополненной мѣстными дѣятелями. Въ будущемъ году Редакція „Приб. Листк.“ предполагаетъ значительно увеличить разнообразіе и выборъ печатаемыхъ статей, обративъ особое вниманіе на литературное обозрѣніе всего интереснаго въ текущей русской печати. Время отъ времени въ газетѣ будутъ помѣщаться и иллюстраціи. Ежедневное приложеніе, заключающее самыя послѣднія телеграммы [illegible] дастъ возможность желающимъ изъ нашихъ подписчиковъ слѣдить изо дня въ день за общерусскою и общеевропейскою жизнью, тратя на это и немного времени и немного средствъ.

Подписная цѣна съ доставкой и пересылкой:

Съ приложеніемъ 5 р. въ годъ, помѣсячно 50 к. Безъ приложенія 3 р. въ годъ, помѣсячно 30 к., для народныхъ учителей (безъ приложенія) 2 р.

Адресъ Редакціи: г. Юрьевъ (Дерптъ) Рыцарская, 17.

Редакторъ-Издатель: **М. М. Лисицынъ.**

Подписка принимается на газету и безъ приложенія, 3 р. въ годъ и 1 р. 50 к. въ полгода. Отсрочка взноса подписной платы не допускается.

Подписная плата вносится впередъ.

Mahjas Weesis.

„Mahjas Weesis“ 1895. gadâ uffahkdams fawu 40. gada gahjumu isnahks atkal **paplaschinatâ weidâ.** Maksa paleek lihdsschinejâ — 1 rbl. 75 kap. bef peefuhtischanas un 2 rbl. 75 kap. ar peefuhtischanu par gadu. **„Mahjas Weesis“** stingri aisstahw tautas wispahreju labumu un bedsigi weizina tà laizigu labklahjibu kà garigu attihstibu un stingras tikumibas nodibinaschanos. **„Mahjas Weesis“** peegreesdams sewischku wehribu seltenem, stingri aisstahw to interefes un tàm reisi mehnesi (Literariskajâ Peelikumâ) pafneeds modes bildes (ari tautas apgehrba), dod atbildes uf jautajumeem, kà ari pafneeds labi ismehginatus saimneezibas padomus u. t. t. — **„Mahjas Weesis“** dod atbildes uf teesu-leetu jautajumeem, pafneeds pamahzoschus rakstus par teesu leetàm u. t. t. Teesu leetu nodalâ strahdâ lihdsi wairak adwokati, to starpâ A. Sumbergs, kursch atbild uf jautajumeem. **„Mahjas Weesa“ Semkopibas Peelikums** wifeem spehkeem zenschas eewehrot semkopju wajadsibas. Tajâ starp ziteem ari strahdâ lihdsi J. Wagners. Rigas politekniKas semkopibas profesors v. Knieriems laipni apsolijees dot atbildes uf eewehrojamakeem semkopibas jautajumeem. **„Mahjas Weesis“** peegreesch ihpaschu wehribu originalraksteem un originalstahsteem.

„Mahjas Weesi“ 1895. gadâ starp ziteem originalraksteem un originalstahsteem isnahks ari sekoschee: „Jaunakee atradumi dabas sinatnês un to nosihme praktiskâ sinâ no P. M., „Kustescha nàs eespaids uf meesu“ no Dr. K. Barona, „Par wesselibas kopschanu un aissardsibu pret kaitigeem eespaideem“, Par peldeschanos juhrmalâ“ un ziti raksti is ahrsteezibas no Dr. med. G. Beldawa, „Par eedsimtibu“ un „Muhsu dsihwokli wesselibas sinâ“ no J. Alkschna, „Par hipnotismu“ no E. „Par uguns wehmeju kalneem un karsteem awoteem“ no Dr. P. Sàlischa, „Par Schweiziju“ no skol. E. M . . na (autors pats Schweiziju apzelojis), „Palestina jeb Kanaana seme un winas eedsihwotaji senatnê un tagad“ (raksta sewischki tiks eewehrots tas, kas atteezas uf kristigo tizibu; raksts tiks pusschkots bildem un tà eekahrtots, ka to warês eesest sewischkà grahmatinâ) no mahzitaja un geografa Dr. K. Balascha, „Drusinas is tautas saimneezibas“ un „Dimkauja“ no Ed. Weidenbauma †, „Manzeka nosihme Latweeschu rakstôs“ u. d. z. r. no P. Schmidta, daschadi apzerejumi un pahrspreedumi no Teodora, „Par kritiku un tàs usdewumu“ no Fr. Meerkalna, „Daikuma juhtu daba“ u. d. z. r. no Wisuka, „Magnus, Widsemes karalis“ un „Spurgeons“ no kahda Widsemes mahzitaja, „Tikumiba un kristiga mihlestiba“ no mahzitaja K. B., „No Daugawas lihds Donawai“ (warês eesest sewischkà grahmatinâ) un kahds raksts par Leischeem no muhsu eewehrojamâ dsejneeka Andresa Pumpura, „Arminas is Wahzijas“ no Porulu Jahna, romans „Hernhuteeschi“ (osejisti tehloti sfati is Hernhuteeschu dsihwes no 1870.—1880. g.) un rasi ari wehl kahds stahsts is Latwju senatnes (is Wahzu eenahkschanas un kristigas tizibas isplatischanàs laikmeta Baltijâ) no Porulu Jahna, „Aisrauts“ (ideals stahsts is akteeru dsihwes) no Seltmata, daschi stahsti no Rudolfa Blaumana un Augusta Deglawa, „Daktera kundse“ (stahsts is isglibtoru un patstahwigu seewesschu dsihwes, kur rahdits zik ideala dsihwe war buht) no S. L., „Par wehlu“ (stahsts is literatu [mahzito] dsihwes) no Mesischa, „Nelaimiga mihlestiba“ (is lauzineeku dsihwes) un „Liktenis“ (is eebuhweeschu dsihwes) no Maleeschu Jahna, daschadi dsejojumi no muhsu apdahwinatàs dsejneezes Aspasijas, dsejoli no Ed. Weidenbauma † un daudz ziteem muhsu tautas apdahwinatakeem dsejneekeem.

„Mahjas Weesa“ redakzija.

Pirmà Krewijas ugunsapdroschinaschanas beedriba,

dibinata **1827** Peterburgâ.

Pilnigi eemaksats pamat kapitals **4,000,000** rbl.
Reserwes kapitali . . . . **3,000,000** rbl.

General-agents: R. John Hafferbergs,
Rigâ, Kungu eelâ Nr. 22.

Sander Martinsona

schujmaschinu, manufakturu un sihkpretschu weikals,

Rigâ, Terbatas eelâ Nr. 18,

peedahwà jaunako sistemu

schujmaschinas,

no 15 rbl. sahkot.

Schujmaschinu peederumus: adatas, eltu u. t. pr. Schujmaschinu reparaturas isdara apsinigi, lehti un drihsâ laikà. Daschadas manufaktur-prezes, kà bukskinus, audeklus, kretonus, katunus, wilainus, sihda un katuna lakatus, wilainas kleitu drehbes weesibu un balles apgehrbeem, mehteln un kaschoku pahrwelkamàs drehbes, uf galwoschanu isturigas, daschadus adamos deegus, dsihparus, adamo wilainu dsiju wisadâs krahsâs, daschadas krahsas wilainu dsiju krahsoschanai, pehrles un wisadus sihda deegus isschuhschanai, daschadus musturus un musturu grahmatas, sihda un kokwilnas wati, leetus sargus, aubes, zepures, korsetus, elkskinus, krahgas, slipses, pukes, bruhtes schkidrautus, zimdus, sihda un kokwilnas spizes, skrodereem un schuwejam daschadus peederumus, anschamus deedsinus labakâs sortês un wisjaunakâs modes krahsâs pehz „Mahjas Weesa“ aisrahdijumeem, kà ari wisus peederumus Latwju seltenu tautas apgehrbam — ar labako garschu iswehletus, kà „Mahjas Weesi“ eewehlets, jau eedalitu sihda preekschautu un neeburu isschuhschanai ar daschadeem puku mustureem, selta un sudraba deegus, krelles daschadâs krahsâs, kà ari ihstàm dsintara krellem lihdsigas krelles, trihs rindas, ka krahschna kakla rota tautas apgehrbam par 70 kap., krahschnus mahksligu puku wainadsinus jau no 30 kap. sahkot, neeburteem kokwilnas samtu, olekti no 40 kap. sahkot, sihda samtu, olekti no 160 kap. sahkot, sihda drehbi preekschauteem, olekti no 60 kap. sahkot, daschadas sihda lentes par wislehtakàm zenam. Par wisu gahdats, ka Latwju seltenes war toti lehtus un pee tam ihsti krahschnus tautas apgehrbus eegahdatees.

Sanemeet manas **sirsnigakàs pateizibas** par manim pahrdotàm tschetràm **schujmaschinam** (1 kahj- un 3 rokschujmasch.). Juhsu schujmaschinas schuj ioti labi, schtepe patihkami un eet klusi. Talab juhsu schujmaschinas waru ari katram schujmaschinu leetotajam eewehlet.

Peters Kihker.

Jaun-Peebalgas Lejas-Puhkôs, 23. janwarî 1894.

Par pee Jums 4. aprilî 1893. g. pirktu **schujmaschinu** issaku manu **sirsnigu pateizibu,** tà kà es ar winu wisadâ sinâ waru buht meerâ.

Ar augstzeenibu
Ede Wasilis.

Ogres Balnin mahjâs, 10. nowembrî 1894.

Issaku Jums **sirsnigu pateizibu** par tschetràm pee Jums pirktàm **schujmaschinam.** Juhsu schujmaschinas ir pateesi labas, daudz labakas un lehtakas nekà maneem kaimineem, kuri tàs pirkuschi zitôs weikalôs.

Ar zeenischanu
K. Duhmin.
Palzmares Puhkôs.

Zaur scho issaku Jums manu sirsnigu pateizibu par pee Jums pirktu labu schujmaschinu. Maschina schujas ta ka es schtepe patihkami un eet [illegible] meerâ [illegible] wisadâ sinâ esmu ar [illegible] eeteikt waru. [illegible] ikkatram Juhsu [illegible] Jahnis Lablaiks.

Leel[illegible], 5. septembrî 1894.

Seemeka apdroschinaschanas beedriba.

Wisaugstaki apstiprinata 1872. g.
Pamata-kapitals 1,200,000 rbl.
lihds ar eewehrojamu reserwes kapitalu.
Apdroschina

pret ugunsbreesmam

wisadu kustinamu un nekustinamu ihpaschumu, prezes, fabrikas u. t. t.

Agenti: Brahli Fraenkel,
leel. Smilkschu eelâ № 17, Reppiena namâ.
Telefons Nr. 13.

Rigâ, Kungu eelâ № 22,

Rigâ, Hafferberga namâ.

No
Baltijas audeklu un dsiju manufakturas sabeedribas, Kengeragâ,
par fabrikas zenam
dabujami
audekli, linu un pakulu dsijas
Rigas manufakturas noliktawâ pee
K. Lorch & beedr.,
Rigâ, Kungu eelâ Nr. 22.

Jau no **1864.** g. pastahwoschà 2

J. W. Mündela

Rigas gummija pretschu fabrika

peedahwà leelumà un masumà

wislabakàs gummija galoschas

wislehtaki.

Fabrikas noliktawa:
Kungu- un Petera basnizas eelu stuhri.

1 Sawu

metala slidkurpju krahjumu,

damam, kungeem un **behrneem,** esmu zaur jaunu suhtijumu **tagadejai sesonai** uf bagatigako papildinajis un it ihpaschi peedahwaju:

Halifaksa, Austria, Kolumbia, Rinka patenta, Jackfona-Haines, Hero'a, Helwezia, Merkura, kluba, Neptuna, Reks patenta, premires un skruhwu slidkurpes ar silsnam daschadôs isstrahdajumôs un sasonôs, ihsas un garas **slidkurpju siksnas, slidkurpju lukturischus.**

Stumjamàs, kalna un rokas kamaninas,
glihts darbs.

Johannes Mitschke,
Kungu eelâ Nr. 11,
schanjama rihku un tehrauda pretschu noliktawa, mahjas un kehka wajadsibu magasina.

Печатать разрѣшается. Рига, 28 декабря 1894 г. — Drukats un dabujams pee bilschu- un grahmatu-drukataja un burtu-lehjeja Ernsta Plates, Ri[illegible] pee Petera basnizas.

Sche klaht „Literariskais Peelikums“ un „Semkopibas Peelikums“.

„Mahjas Weesa Mehneschraksts“

isnahks reis mehnesî, buhs wismaf tschetras drukas lokfnes beefs un makfàs par scho zeturtdal gadu, lihdf 1. janwarim 1896. gadâ:

„Mahjas Weesa“ abonenteem:

Bef peefuhtischanas . . . . . **50** kap.
Ar peefuhtischanu . . . . . **60** „

Teem, kas naw „Mahjas Weesa“ abonenti:

Bef peefuhtischanas . . . . . **70** kap.
Ar peefuhtischanu . . . . . **80** „

„M. W. Mehneschraksts“ kopâ ar „M. Weesi“:

Bef peefuhtischanas . . . . . **3** rbl. **60** kap. par gadu.
Ar peefuhtischanu . . . . . **5** „ — „ „ „

Teem, kas naw „Mahjas Weesa“ abonenti:

Bef peefuhtischanas . . . . . **2** rbl. **60** kap. par gadu.
Ar peefuhtischanu . . . . . **3** „ — „ „ „

Burtniza maksà 30 kap.

Apstellejumi top peenemti:

Ernsta Plates drukatawâ, Rigâ, pee Petera basnizas
un wisâs grahmatu tirgotawâs.

Scho fawu jauno ussahkumu nowehledams publikas labwehlibai, parakstos

augstzeenibâ

Dr. phil. **Arnolds Plates,**
„Mehneschraksta“ isdewejs.

Pirmà burtniza isnahks 24. oktobrî 1895. g.

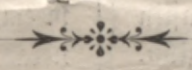

Parakstischanas sihme.

„Mahjas Weesa“ un „Mahjas Weesa Mehneschraksta“ ekspedizijai, Rigâ, Ernsta Plates drukatawâ.

(Въ экспед. газетъ „Mahjas Weesis“ и „Mahjas Weesa Mehneschraksts“, г. Рига, въ типогр. Эрнста Платеса.)

Ar scho parakstu

..... eksempl. „**Mahjas Weesis**“ kopâ ar „**Mahjas Weesa Mehneschrakstu**“

ar peefuhtischanu pa pastu no ..... 189 ..... g. lihdf ..... 189 ..... g.

..... eksempl. „**Mahjas Weesa Mehneschraksts**“

ar peefuhtischanu pa pastu no ..... 189 ..... g. lihdf ..... 189 ..... g.

Peenahkoschàs maksa ar ..... rbl. ..... kap. top sche klaht peelikta.

Wahrds un uswahrds: .....

Dsihwes weeta: ..... Pagasts: .....

Mahju wahrds: ..... Tuwakà pasta stazija: .....

„Mahjas Weesa Mehneschraksta“ 1. burtnizas satur buhs schahds:

1) Mehneschraksts lasitajeem. No Rudolfa Blaumana.
2) Saulgreesite. Nowele no Aspasijas.
3) Brahli, glahses pilnas lejat! Tulkojis Ed. Weidenhaums †.
4) Poesija dabas sinatnês, ar sihmejumeem. No P. Mengela.
5) Sapnis. No Poruku Jahna.
6) Eiropas brunotàs tautas. No porutschika A. Wintera.
7) Es mihleju to. No Potöfija. Tulkojis Swahrgulu Edwards.
8) Auseklis, Reeteklis un Sahrta. No Rudolfa Blaumana.
9) Seedonî. No Aspasijas.
10) Kà isdalami pagastu nodokli. No K. Waltera.
11) Sapnî un nomodâ. Dsejols no Wiktora Andrejanoffa. Sazeretaja atkauts pahrtulkojums no Rudolfa Blaumana.
12) Waj labibas zenas tuwakâ nahkotnê zelsees. No J. Wagnera.
13) Belsazars. No Bairona. Jf Angku walodas tulkojis sch.—
14) Par zilweku wairoschanos daschadôs laikmetôs. No Dr. phil. K. Balloscha.
15) Par gribas audsinaschanu.
16) Pilsehtas un tautas bibliotekas Seemel-Amerikâ. Pehz uniwersitates bibliotekara Dr. Nerrenberga preeksschlasijuma no J. Z . . . ne.
17) Latweeschu rakstneezibas apskats. No Teodora.
18) No tumsibas pee gaismas. Originalstahsts no Leesmas.
19) Daschadi raksti. Pee Wesuwa Kratera. No A. Wintera. Nogrimuse pilsehta, muhsu bildes un ziti rakstini.

„Mahjas Weesa“ apstelleschana uf 1896. gadu teek katrâ laikâ peenemta.

Дозволено цензурою. Г. Рига, 14 октября 1895 года.

Drukats Ernsta Plates grahmatu- un bilschu-drukatawâ un burtu-leetuwê, Rigâ, pee Petera basnizas, pafcha namâ.

„Mahjas Weesa Mehneschraksta" wahku bilde pamasinatâ formatâ.

Prospekts.

Mahjas Weesa

Mehneschraksts

Illustrets

literarisks un sinatnisks schurnals.

„Mahjas Weesa Mehneschraksta" programa:

1) Populari sinatnisti raksti pamahzoscha satura is daschadeem sinatnu arodeem, kà peemehram: par lauksaimneezibu, geografiju (semju aprakstì), pedagogiju (behrnu audsinaschanu), rakstneezibu, wehsturi, tautas saimneezibu un dabas sinatnem. 2) Romani, noweles, stahsti un dsejoli tiklab originali, kà ari tulkojumi. 3) Sihmejumi — illustrazijas rakstu paskaidroschanai. 4) Sludinajumi.

„Mahjas Weesa Mehneschraksts" weenmehr zihtigi sekos laika garam, stingri eewehros tautas wajadsibas, teesibas, attihstibu, raudsis pasneegt tik tahdus rakstus un stahstus (sewischki originalus), kas weizina patstahwigu domu darbibu, gara gaismu, tautas wispahreju labklahjibu un stahw arween us tagadnes sinatnu un rakstneezibas augstà stahwokla.

Zensdamees to aissneegt negribam nekad weenpusigi swehret us kahdeem sinameem prinzipeem un azis aisdarit pretejeem usskateem un parahdibam, bet luhkot wispusigi ispehtit muhsu sadsihwes launumu un nebuhschanu saknes, usrahdit un gaismâ zelt ari to labu, kas lihds schim panahkts, apsinigi tahlak strahdat, palihdset zelt ihstu zilwezibas, labklahjibas un gaismas ehku, attihstit tikumibas un dailuma juhtas, weizinat sinatnu isplatischanos; newis bes apdoma un jehgas nopostit tagadnes ehku, bet rahdit kà to war koschaku un dailaku uszelt. Nahkotnê un newis pagatnê zilwezes selta laiki! Tapehz mums jarauga attihstit, wiss pastahwigi attihstit un weizinat scho laiku tuwoschanos. Tik muhschigâ wisu leetu attihstibas weizinaschanâ weenigi pareisais zelsch labaku laiku aissneegschanai un newis pagatnes waj tagadnes prinzipu — nepeerahditu domu un fantasiju nekritiskâ peenemschanâ. Us zilwezes idealeem aisrahdidami, arween sewischki eewehrosim realismu, kà wisas dsihwes teeschamibas pamatu. Mas pamasam mums jaluhko atrast zeli un lihdsekli, kà realà dsihwe waretu tuwinatees ihsteem idealeem augstumeem, no kureem zilweze wehl tagad tahlu. Lai to waretu sasneegt, tad mums alasch jatura azis walâ preeksch katras muhsu laiku parahdibas. Newis leelitees ar to, ka esam jau brihnum tahlu tikuschi, bet nopeetni un kritiski strahdat, darbotees un pehz pateesibas dsihtees! To mehs turam par ikweena peenahkumu. Tikai us pateesibas pamateem dibinotees mehs waram zeret islobit un atschkirt to derigo, us ko jaleek swars nahkamibas attihstibâ.

„Mahjas Weesa Mehneschraksts" ari turès augstu tautibu, pahrrunàs un pehtis muhsu tautas gruhtumus un behdas, luhkos, kur tas ween eespehs, palihdset ar derigeem padomeem, skubinàs us kreetneem darbeem un usnehmumeem, bet pee tam nekad nepeemirsis, ka muhsu augstais gala mehrkis tomehr ir wispahreja zilwezes attihstiba, kuras dehl jaapklus wisàm schkelschanam, jatuwinàs tautam un ja-aprobescho un janoslahpè schaursirdigais egoïsms. No tautibas pee skaidràs tihràs zilwezibas! — Lai muhsu usnehmumos panahktu, tad mehs aizinam un luhdsam talkâ wisus muhsu tautas kreetnakos darbineekus saweenotees lihds ar mums zihnâ un nopeetnâ kritiskâ darbibâ tautas un lihds ar to ari zilwezes wispahreju labumu, attihstibu, gaismu un brihwibu weizinot.

„Mahjas Weesa Mehneschrakstâ" starp ziteem strahdàs lihdsi it ihpaschi sekoschee spehki: dailrakstneezibâ: Aspasija, Rudolfs Blaumanis, Andrejs Pumpurs, A. Deglaus, Poruku Jahnis, Sudraba Edschus, Seltmatis, P. Schmidts, Swahrgulu Edwards, Lihgotnu Jekabs u. d. z.; sinatniskâ nodalâ: J. Alksnis, Dr. phil. K. Balodis (wadis tautas saimneezisko un statistisko nodalu), Dr. K. Barons, Dr. med. G. Beldaus (lihds ar Alksni peepalihdsès sijat ahrstneezifkos rakstus), gimnasijas skolotajs cand. phil. M. Bruneneeks, weterinarahrsts P. Dreimanis, cand. jur. J. Kalazis, Dr. P. Kalninsch, skolotajs J. Krischkans, skolotajs Ed. Mednis (wadis pedagogisko nodalu), inscheneerkimikis P. Mengelis (sijàs us kimiju un tekniku atteezoschos rakstus), Dr. med. R. Leepinsch, Teodors (wadis literariski-kritisko nodalu), P. Schmidts (wadis walodneezisko nodalu), adwokats A. Sumbergs, adwokats K. Walters, semkopis J. Wagners (wadis semkopibas nodalu), porutschiks A. Winters, Wisulis un daudz ziti. Wairaki (kà peemehram A. Pumpurs, Dr. phil. K. Balodis, R. Blaumanis u. z.) strahdàs wispahri tikai „Mahjas Weesa Mehneschrakstâ" un „Mahjas Weesi. Scha gada (ari nahkoscha gada) „Mahjas Weesa Mehneschraksta" burtnizâs starp zitu isnahks wairak Rudolfa Blaumana originalstahsti (nahkoschâ gadâ ari wina stahsts „Wahrpas"), kahds garaks dsejojums „Indulis un Arija" no Sudraba Edschus un nahkoschâ gadâ kahds garaks originalstahsts is tautas dsihwes no Andreja Pumpura, „Par saldatu dsihwi un kà teem us to jasagatawojas" no porutschika A. Wintera un „Par pasaules raschu un patehrejumeem" (kritisks tautas saimneezisks-statistisks apzerejums par pasaules raschojumeem, kà labibu, lineem, kokwilnu, dschuti, lopkopibas produkteem un daschadeem fabriku isstrahdajumeem atteezibâ us muhsu dsimtenes raschojumeem) no Dr. phil. K. Baloscha.

„Mahjas Weesa Mehneschraksta" redaktors Dr. philos. P. Sàlits.